

**T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUK ÇAĞI
OLUMSUZ YAŞANTILARI İLE EŞ SEÇİM
STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BAĞLANMA
STİLLERİNİN ARACILIK ROLÜNÜN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emine Selin İNS

**Enstitü Anabilim Dalı : Psikoloji
Enstitü Bilim Dalı : Klinik Psikoloji**

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Pınar COHEN

İSTANBUL - 2022

T.C.
İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUK ÇAĞI
OLUMSUZ YAŞANTILARI İLE EŞ SEÇİM
STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BAĞLANMA
STİLLERİNİN ARACILIK ROLÜNÜN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emine Selin İNS

Enstitü Anabilim Dalı : Psikoloji
Enstitü Bilim Dalı : Klinik Psikoloji

“Bu tez/....../2022 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Emine Selin İNS

25/05/2022

ÖNSÖZ

Bu tezin yazılması aşamasında danışmanım Dr. Zeynep Pınar COHEN'e değerli katkı ve emekleri ile zaman sınırlaması olmadan yanımda olduğu için içten teşekkürlerim ile saygılarımı sunarım. Savunma sınavı sırasında jüri üyelerinin katkıları ile Yüksek lisans eğitimimizin mimarları Prof. Dr. Mehmet Zihni SUNGUR, Dr. Anıl GÜNDÜZ ile Dr. Burcu SEVİM hocalarıma teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Tezin yazım aşamasında gece gündüz demeden emeklerini esirgemeyen anneme, sonsuz sevgisi ve anlayışı ile beni destekleyen oğluma ve eğitim hayatının önemini her daim vurgulayan ve yanımda olan anneanneme minnettarlıklarımı sunarım.

Emine Selin İNS

25/05/2022

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	i
TABLO LİSTESİ	ii
ŞEKİL LİSTESİ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KURAMSAL ÇERÇEVE	5
1.1. Bağlanma Stilleri Kavramı.....	5
1.1.1. Bağlanma Modelleri.....	6
1.1.1.1. Ainsworth'un Üçlü Bağlanma Modeli	6
1.1.1.2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli.....	7
1.1.1.3. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli	8
1.2. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları Kavramı.....	9
1.2.1. Potansiyel Olumsuz Yaşantılar ve Çift İlişkisi	10
1.2.2. Potansiyel Olumsuz Yaşantılar ve Eş Seçimi	11
1.2.3. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları ve Bağlanma Stilleri.....	11
1.3. Eş Seçimi Kavramı.....	12
1.3.1. Bireylerin Gelişim Dönemlerine Göre Eş Seçimi Olgusu	12
1.3.2. Eş Seçimi ve Aile Kavramı	13
BÖLÜM 2: YÖNTEM	14
2.1. Araştırmanın Modeli	14
2.2. Araştırma Örneklemi.....	14
2.3. Veri Toplama Araçları	14
2.3.1. Bilgilendirilmiş Onam Formu	15
2.3.2. Kişisel Bilgi Formu	15
2.3.3. Eş Seçme Stratejileri Envanteri.....	15
2.3.4. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği	16
2.3.5. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği	16
2.4. Verilerin Analizi.....	17

BÖLÜM 3: BULGULAR.....	18
3.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine ilişkin Dağılım	18
3.2. Ölçeklere ilişkin Güvenilirlik Değerleri.....	19
3.2.1. Eş Seçme Stratejileri Envanterine Yönelik Güvenirlilik Analizi Sonuçları	19
3.2.2. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	20
3.2.3. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	21
3.3. Ölçeklerin Normallik Dağılımlarına İlişkin Normallik Testi Sonuçları	21
3.4. Öğrencilerin Eş Seçme Stratejilerine İlişkin Bulgular	23
3.5. Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılarına İlişkin Bulgular	36
3.6. Öğrencilerin Bağlanma Stillerine İlişkin Bulgular	40
3.7. Araştırma Hipotezlerine Yönelik Bulgular	46
BÖLÜM 4: TARTIŞMA.....	54
4.1. Öğrencilerin Eş Seçme Stratejilerine İlişkin Bulgular	54
4.2. Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılarına İlişkin Bulgular	57
4.3. Öğrencilerin Bağlanma Stillerine İlişkin Bulgular	58
4.4. Araştırmanın Hipotezlerine Yönelik Bulgular	61
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	66
KAYNAKÇA	70
EKLER.....	79
ÖZGEÇMİŞ.....	87

KISALTMALAR

ÇÇOY	: Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları
ÇÇOYÖ	: Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları Ölçeği
ESSE	: Eş Seçme Stratejileri Envanteri
TSSB	: Travma Sonrası Stres Bozukluğu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım ($N=432$).....	18
Tablo 2: Eş Seçme Stratejileri Envanterine Yönelik Güvenirlilik Analizi Sonuçları..	19
Tablo 3: Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	20
Tablo 4: Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	21
Tablo 5: Eş Seçme Stratejileri Envanteri, Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği ve Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği Puanlarının Normallik Dağılımlarına İlişkin Normallik Testi Sonuçları ($N=432$).....	22
Tablo 6: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutlarına İlişkin Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler ($N=432$).....	23
Tablo 7: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik t Testi Sonuçları ($N=432$).....	24
Tablo 8: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik t Testi Sonuçları ($N=432$).....	26
Tablo 9: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Testi Sonuçları ($N=432$).....	28
Tablo 10: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$).....	30
Tablo 11: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$).....	32
Tablo 12: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Anne-Babanın Hayatta Olması Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal- Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$).....	34
Tablo 13: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Anne-Babanın Tutumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$).....	35
Tablo 14: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılarına İlişkin Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler ($N=432$).....	36

Tablo 15: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik <i>t</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432).....	37
Tablo 16: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik <i>t</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432).....	37
Tablo 17: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Testi Sonuçları (<i>N</i> =432)	37
Tablo 18: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432)	38
Tablo 19: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432)	38
Tablo 20: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Anne-Babanın Hayatta Olması Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432).....	39
Tablo 21: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Anne-Babanın Tutumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432)	39
Tablo 22: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler (<i>N</i> =432)	40
Tablo 23: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik <i>t</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432)	41
Tablo 24: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik <i>t</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432).....	41
Tablo 25: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Testi Sonuçları (<i>N</i> =432)	42
Tablo 26: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (<i>N</i> =432)	43

Tablo 27: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (N=432)	44
Tablo 28: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Anne-Babanın Hayatta Olması Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (N=432)	45
Tablo 29: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Anne-Babanın Tutumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis <i>H</i> Testi Sonuçları (N=432) ..	45
Tablo 30: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Düzeyi İle Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları.....	47
Tablo 31: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Düzeyi İle Güvenli Bağlanma Stili Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları	48
Tablo 32: Güvenli Bağlanma Stili ile Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları.....	49
Tablo 33: H ₄ Hipotezinin Testine Yönelik Alt Hipotezler.....	50
Tablo 34: Aracılık Rolüne İlişkin Analiz Sonuçları	51

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Aracılık Rolüne İlişkin Araştırma Modeli.....	49
--	----

ÖZET

İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü- Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları ile Eş Seçim Stratejileri Arasındaki İlişkide Bağlanma Stillerinin Aracılık Rolünün İncelenmesi

Tezin Yazarı: Emine Selin İNS

Danışman: Dr.Öğr. Üyesi Zeynep Pınar COHEN

Kabul Tarihi: 25.05.2022

Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) + 78 (tez) +8 ek

Anabilim Dalı: Psikoloji

Bilim Dalı: Klinik Psikoloji

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçimi stratejileri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ve bu ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolünün olup olmadığını incelemesidir. Çalışma, İstanbul İlinde faaliyet gösteren devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenimlerine devam eden 432 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modelinde yapılan çalışmada kişisel bilgi formu, “Eş Seçme Stratejileri Envanteri”, “Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği” ve “Üç boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 26.0, AMOS 23.0, testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma stiline, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının eş seçme stratejileri üzerindeki etkisinde aile kurumu ve güven, çocuk bakımı ve aşk bakımından anlamlı aracılık rolünde olduğu, kaçınan bağlanma stiline hiçbir boyutu bakımından aracılık rolünde olmadığı, kaygılı-kararsız bağlanma stiline ise sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlikler ve fiziksel özellik bakımından anlamlı aracılık rolü olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları, Bağlanma Stilleri, Eş Seçim Stratejileri

ABSTRACT

Istanbul Kent University, Institute of Graduate Education- Abstract of Master of Thesis

Title of the Thesis: The Mediating Role of Attachment Styles in the Relationship between University Students' Adverse Childhood Experiences and Mate Selection Strategies	
Author: Emine Selin INS	Supervisor: Dr. Lecturer Zeynep Pinar COHEN
Date: 25.05.2022	Nu. of pages: vii (pre text) +78 (main body) + 8(App.)
Department: Psychology	Subfield: Clinical Psychology
The aim of this study is to examine whether there is a significant relationship between university students' adverse childhood experiences and mate selection strategies, and whether their attachment styles have a mediating role in this relationship. The study was carried out with 432 students continuing their education at public and private universities located in Istanbul. Personal information form, "Adverse Childhood Experiences", "Mate Selection Strategies Inventory" and "Three Dimension Attachment Styles Scale" were used in the study conducted in the relational screening model. SPSS 26.0, AMOS 23.0 test was used in the analysis of the data. As a result of the research, it was found that university students' secure attachment style mediated the relationship between adverse childhood experiences and mate selection strategies of family and trust, love and raising a child. Avoidant attachment style did not mediate any dimension, ambivalent/anxious attachment style mediated the relationship between adverse childhood experiences and mate selection strategies of socioeconomic status, political and religious similarities, physical appearance.	
Key Words: Adverse childhood experiences, mate selection strategies, attachment styles	

GİRİŞ

Kişilerin hayatları boyunca yaşayacakları ilişkilerden, yakalanacakları hastalıklara kadar bir çok şeyin ip uçlarını çocukluk dönemlerindeki yaşadıkları olaylarda arayabiliriz.

Çocukluk çağında meydana gelen kötü muameleler, kısa ve uzun vadeli sağlık giderleri, üretkenlik ve çocukluk refah kaybı, özel eğitim giderleri ve adli giderler gibi ömür boyu etkileri dolayısı ile gerek kişiye gerek topluma çeşitli bedelleri ve yükleri olan, toplum sağlığını ilgilendiren en önemli konulardan birisidir (Campbell, Walker ve Egede, 2016; Norman ve diğerleri, 2012). Bu kötü muameleleri araştırma amaçlı ortaya çıkmış Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları (ÇÇOY) çalışmaları sadece istismar ve ihmali içermemiş aynı zamanda çocuğu olumsuz etkileyebilecek aile ve ev halkının işlev bozukluğu ve tutarsızlıklarını da incelemiştir (Felitti ve diğerleri, 1998). ÇÇOY çalışmaları yetişkinlere çocukluk çağı boyunca yaşadıkları olumsuz deneyimleri soran bir çalışmadır. Duygusal istismar, fiziki istismar, cinsel istismar, ihmal, ailesinin boşanma ve ayrılması, annesinden şiddet görme, alkol veya uyuşturucu kullanan bir aile ferdiyle yaşam, ruhsal hastalık, ve suç davranışlarını içeren sorular vardır. ÇÇOY puanı kaç tip olumsuzluğa maruz kalındığına dayanarak 0 – 10 arasında bir değere sahiptir. Bir çok çalışma, bir yetişkin olarak sadece çocukluk çağı olumsuz yaşantısı deneyimlemiş olmanın dışında en önemli şeylerden birinin de farklı tipteki olumsuz yaşantılara kaç kere maruz kalındığı olduğuna değinmiştir. ÇÇOY çalışmaları çocukluk çağında ne kadar çok tipte olumsuz yaşantıya maruz kalınmışsa, bu olayların bireyin tüm yaşantısında o kadar ciddi olumsuz etkileri olacağına da ulaşmıştır. Buna da doz – yanıt ilişkisi adını vermişlerdir (Felitti ve diğerleri, 1998).

İnsan hayatının her devresinde, duygusal tekamüle ermesi ve duygusal ilişkilerinin şekillenmesinde bir çok iç ve dış etken bulunmaktadır. Bu etkenlerden en önemlilerinden birisi de bağlanma davranışıdır. Çocuğun ilk duygusal bağ oluşturduğu annesi veya birincil bakım verenle arasındaki bağlanma tarzı tüm yaşamı boyunca diğer insanlarla oluşturduğu ilişkilerin dayanağını oluşturur (Bowlby, 1980). Bu teoriye göre çocuğun bebeklik döneminde bebek ile ilk kim ilgilendi veya temel gereksinimlerini karşıladı ise bebek ona karşı bağlanma tarzını oluşturur (Hazan ve Shaver, 1994). Bağlanma, bebeklikten başlayıp yaşam boyunca devam eden bir gelişimdir. Bağlanmanın insan hayatı boyunca gelişen bir süreç olması dolayısıyla erginlikteki duygusal ilişkilerini de belirlediği üzerine teoriler üretilmiştir (Uluyol, 2014). Ancak, erginlikteki

duygusal ilişkilerdeki bağlanma ile çocuklukta birincil bakım verene karşı bağlanmanın farklı olduğu görüşünde olan araştırmacılar da vardır (Sümer ve Güngör, 1999). Bağlanma tarzı, eş seçme ölçütlerini ve eşe karşı tutumları da belirlemektedir (Gündoğan, 2015; Başay, 2015).

İnsanlar yapıları gereği toplum halinde yaşayan, toplumun içinde var olan, kurduğu şahsi münasebetler sayesinde anlam bulan varlıklardır. Şahsi münasebet veya aşk, bazen şahsi bir ilişki bazen de bir kişinin diğerine beslediği his için kullanılır. Aşk samimiyet, bağlanma, itimat, hürmet, sevgi gibi kavramları da içermektedir (Atak ve Taştan, 2012). İnsanlarda eş seçimi, toplum içindeki konumunu ve sonraki yaşantısını belirleyen önemli olaylardan biridir. Bu kararlar kişi sadece sonraki yaşantısını sürdüreceği insanı seçmekle kalmamakta aynı zamanda neslini kim ile devam ettireceğine karar vermektedir (Yıldırım, 2007). Yıldırım (2007) eş seçiminde çekicilik faktörünün önemsenen değerler arasında geldiğini belirtmiş ve Warren (1999)'un yaptığı çalışmaya dayanarak kişilerin kendilerine benzer nitelikleri olan kişileri seçtiklerine değinmiştir. Batıda yapılan çalışmalar, her iki cinsin de seçtikleri eşte benzer nitelikleri önemsediklerini ortaya koymuştur (Buss ve Barnes, 1986). Eş seçiminde fiziksel çekicilik, ekonomik yapı, etnik köken gibi ölçütlere önem verildiği gibi sosyokültürel yapıdan yapıya tercihler değişim göstermektedir (Çalışkan ve diğerleri, 2015 ; Tuzer, 2016).

Çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının eş seçim stratejileri üzerindeki etkisinde bağlanma stillerinin aracılık rolünün de olduğu düşünüldüğünden ve alanda bu konuyla ilgili çalışılması gereken boşluklar bulunduğundan araştırma yapmaya karar verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçimleri arasındaki ilişkiye ve bu ilişkide bağlanma stillerinin aracılık etkisinin olup olmadığına bakmaktır.

Araştırmanın Temel Sorusu

Araştırmanın temel sorusu “Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçim stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmanın Hipotezleri

H1: Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden; çocuk bakımı, aile kurumu ve güven stratejileri ile çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden; aile kurumu ve güven, çocuk bakımı ve aşk stratejileri ile güvenli bağlanma stilleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi ile güvenli bağlanma stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçimi stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü vardır.

Araştırmanın Alt Problemleri

- 1- Üniversite öğrencilerinin eş seçme stratejileri demografik özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 2- Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları demografik özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 3- Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri demografik özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Bağlanma stillerinin eş seçimi üzerindeki etkisi konulu Batı kaynaklı çalışmalar yapılmış olup ülkemizde de bu alanda yapılan alan çalışmaları bulunmaktadır. Bağlanma stilleri bebeklikten itibaren oluşan ve yaşam boyu gelişen bir olgudur. Gerrig ve Zimbardo (2012) , Erikson (1963) ‘un yaşam döngüsünü sekiz evreye ayırdığına değinmiştir. Bunlardan birisi de erken yetişkinlik dönemi olan ve yakınlığa karşı yalnızlık krizini içeren dönemdir. İşte bu üniversite yıllarına denk gelen dönemde genç yetişkin, insanlarla olan duygusal, cinsel yakınlaşmasını geliştirir. Eş seçiminin önem kazanmaya başladığı bu dönemde bağlanma stilleri şüphesizdir ki eş seçim stratejilerini belirleyici rol oynar.

Çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının çokluğu, farklı tiplerde olumsuz yaşantılar yaşanmış olması, bunların sıklıkları ise dinamik bir öge olan bireyin bağlanma stillerini etkileyecektir. Çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının çokluğu çocuk yapma ve yetiştirme fikrini olumsuz etkileyebileceği, yaşanan olumsuz olayların tekrarlanmaması için eş seçme stratejilerini şekillendirebileceği için eş seçme kriterleri üzerinde etkili olabilecektir. Çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının bulunmasına karşın çeşitli bağlanma

stilleri eş seçimi üzerinde farklı seçme stratejilerine neden olabilir. Ülkemizde literatür incelemesi yapıldığında tüm değişkenlerin aynı anda ele alınmadığı , eş seçim stratejileri ve bağlanma stilleri üzerine araştırmalar olsa da çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçim stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolünün incelenmediği gözlemlenmiştir. Bu anlamda alana faydalı olacağı düşünülmektedir. Ailelerin, çocuklarıyla kurdukları bağların ve onları çocukluk çağı olumsuz yaşantılarından korumanın önemini kavrayarak bilinçlenmelerini sağlayarak faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sayıtları

Araştırmanın varsayımları aşağıda sıralanmıştır.

- 1- Ölçeklere katılımcıların verdikleri cevapların onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıttığı varsayılmıştır.
- 2- Bireysel özellikler olan cinsiyet, ebeveynlerin sosyoekonomik durumları gibi durumlar eş seçme stratejilerini etkilemektedir.
- 3- Ölçeklerin değişkenleri ölçmede yeterli olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda sıralanmıştır.

- 1- 2021-2022 eğitim yılı ile sınırlıdır.
- 2- İstanbul ili ile sınırlıdır.
- 3- Ölçeklerden Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları ölçeği geçmişe yönelik sorular içermektedir. Katılımcıların iç gözü azlığı nedeniyle yargılama farklılıkları oluşabilir, bu da soruların ölçülmek istenenleri ölçmesine engel olabilir.
- 4- Verilerin toplanması Covid-19 dönemine denk geldiği için eş seçme stratejileri farklılık göstermiş olabilir.
- 5- Araştırmaya katılan katılımcıların çoğunluğu özel veya vakıf üniversitesine gitmekte olup sosyoekonomik yapı ve kültürel farklılıklar bağlanma stillerini ve çocukluk çağı olumsuz yaşantılarını sınırlandırmış olabilir.
- 6- Araştırmada elde edilecek veriler, araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlikleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM 1: KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırma konusunu oluşturan eş seçimi tercihleri, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve bağlanma stilleri gibi temel kavramların açıklamaları ve araştırmalar detaylı bir şekilde aktarılacaktır.

1.1. Bağlanma Stilleri Kavramı

Modern psikolojinin dönüm noktalarından bir tanesi de şüphesiz ki Bowlby’ın “Bağlanma” , “Ayrılma” , “Kayıp” isimli 1969 – 1973 – 1980 yıllarında yazdığı üçlemesidir. Bağlanma teorisi sonrasında Ainsworth, Hazan ve Shaver ve Bartholomew gibi araştırmacılarca da çalışılmıştır.

Bowlby(1980)’ın bağlanma teorisi insanların doğumlarından itibaren kendilerini gözetken, gereksinimlerini karşılayan kişilerle duygusal bağlar kurma yatkınlığının nedenlerini açıklamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Birincil bakım verenlerinden muhtelif zaman uzunluklarında ayrılan bebeklerin ve çocukların gözlemlenmesi sonucu oluşmuştur. Bir insan veya primat bebeği annesinden ayrıldığında bir takım tahmin edilebilir duygusal reaksiyonlar gösterir. Bunlardan ilki protesto etmek yani karşı çıkmaktır. Bu davranış, ağlamayı, aktif bir aramayı, ve diğerlerinin sakinleştirme çabalarına direnci beraberinde getirir. İkincisi umutsuzluktur. Bu davranış pasif kalmayı, ve belirgin bir üzüntüyü barındırır ve son olarak üçüncüsü de ayrılma veya kopmadır. Bunun sadece insanlara özgü olduğu tartışılmaktadır. Bu davranış, anne döndüğünde aktif ve koruyucu bir gözardı etmeyi içerir.

Bu kurama göre çocuk hayatının ilk yıllarında ebeveynlerinden aldığı tepkileri esas alarak kendisine ve diğerlerine yönelik bilişsel temsiller meydana getirir ve bu “içsel çalışan modeller” (internal working models) sayesinde diğer kişilerle olan ilişkilerini belirler (Bowlby, 1973:348).

Bowlby’ın karmaşık bağlanma gruplaşması (*complex constellation of attachment*) olarak isimlendirdiği duygu ve davranışların, bebekleri annelerinin gözleri önünden ayırmayarak tehlikelerden koruma amaçlı olarak evrildiği düşünülmektedir. Bowlby ve diğer araştırmacılar insan ve primat bebeklerinin sağlıklı, uyanık, korkusuz ve anneleri yanlarında olduğunda çevreyi keşfetmek için daha meraklı olduklarını ve aile ve toplum bireyleri ile daha katılımcı ilişkiler içine girdiğini fark etmişlerdir (Hazan ve Shaver, 1987). Bowlby’ın bağlanma nesnesi olarak anneyi almasının sebebi, babanın asıl

görevinin anneye duygusal dayanak olmak olduğu görüşünde olmasıdır. Bu sayede baba annenin annelik yapabilmesine olanak sağlamaktadır (Bretherton, 1992).

Bağlanma davranışının yoğunluğu duruma göre arttırılabilir veya azaltılabilir ama bir kez oluştu mu bağlanma davranışı gözlemlenmese de ortadan kalkmaz. Bu sebeple bağlanmayı bağlanmanın hiç bir komponenti gözlemlenmese de devam eden içsel bir yapı ve davranış sistemi organizasyonu olarak niteleyebiliriz. Örneğin birey cinsel eşleşme bağı ile yeni bir bağlanma figürü bulsa bile aileye karşı bağlanma ortadan kalkmaz (Ainsworth, 1989).

Evrimsel teoriye göre anne-bebek bağlanması, anne ile bebeği yan yana getirerek türlerin hayatta kalmasını sağlayan biyolojik bir fonksiyondur (Ainsworth ve Bell, 1970). Genetik yapıdaki farklılaşmalardan, kültürel etkilere ve bireysel deneyimlerden dolayı farklılaşabilmesine rağmen bütün insanlarda evrenseldir (Ainsworth, 1989).

Bağlanma kavramı, bebeklikle başlayan tüm hayatımız boyunca devam eden dinamik bir yapıdır. Bu sebeple insanın hayatı boyunca kurduğu ilişkileri ve daha kısıtlı bir boyutuyla duygusal ilişkileri etkilemektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Uluyol, 2014; Çalışır, 2009). Bu sebeple ergin bağlanması alanında da çok çeşitli araştırmalar mevcuttur (Hamarta, 2004). Çocuklukta kurulan bağlanma stili erginlikteki davranışları, mesuliyet bilincini, çevresindekilerle iletişimini biçimlendirmektedir (Gündoğan, 2015). Örneğin güvenli bağlanma stili olan bireylerin öz güvenlerinin yüksek, aile aidiyetlerinin fazla olması sebebiyle ilişkileri daha başarılı olmaktadır (Kantarıcı, 2009; Eşici, 2014). Bebeklikteki bağlanmada bakım alma ön planda olduğundan güven esaslı iken, erginlikteki bağlanmada ise karşılıklı ilişki esaslıdır (Yıldız, 2012). Dolayısı ile bağlanma stilleri eş seçme kriterlerini etkilemektedir (Gündoğan, 2015; Başay, 2015).

Yoksulluğun istenen ebeveynlik uygulamalarının az yapılabilmesine neden olduğuna dair çalışmalar da vardır (Dearing, McCartney ve Taylor, 2006). Bu da bağlanma stilini etkileyecek faktörlerden birisi olabilir.

1.1.1. Bağlanma Modelleri

1.1.1.1. Ainsworth'un Üçlü Bağlanma Modeli

Ainsworth Uganda ve Baltimore'da yürüttüğü “Yabancı Durum Deneyleri” ile annesinden ayrılan ve sonrasında tekrar birleştirilen çocukların gösterdikleri

reaksiyonları gözlemleyerek güvenli ve güvensiz bağlanma modellerini kurgulamıştır (Salter, Ainsworth ve Bell, 1970).

Güvenli Bağlanma Stili

Anneleri onların ihtiyaçlarını giderdiği için bu çocuklar öz güvenli, ortamı rahatlıkla inceleyen, bakım veren ortam dışında olduğunda telaşa düşmeyen, temas durumunda kızgınlık göstermeden sessiz bir şekilde çevreyi incelemeye tekrar dönen çocuklardır. Bu deneyimleri devamlı yaşanmaktadır.

Kaygılı – Kararsız Bağlanma Stili

Annelerinin davranışları nedeniyle gereksinimlerinin karşılanacağından emin olamayan bebekler, ortamı incelemek için fazla eğilimli olmamışlardır. Bakım verenin yokluğunda telaşa kapılmışlar, temas durumunda hemen yatıştırılamamışlardır. Bakım verenle yakın ilişki kurmak isteseler de kızgınlık içeren reaksiyonlar göstermişlerdir. Bakım verenle ayrı olduklarında da ağlamışlardır. Bu durum ayrılık korkusu ile açıklanabilir.

Kaçınan – Dirençli Bağlanma Stili

Kendi emniyeti için annenin benimsememe şeklini kopyalayan ve anneden ayrılma eğilimi gösteren kaçınan bebek, bakım verenin yokluğunda çok korku duymaz. Bakım verenle bir araya getirildiklerinde yakın münasebete girmekten kaçınır. Bakım veren geri geldiğinde ona yaklaşmayarak ortamı incelemeye devam eder. Annesiz bir yaşamı devam ettirebilmek için uğraşır (Ainsworth ve diğerleri, 2015).

1.1.1.2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli

Ainsworth'un çalışmalarına dayanarak ve erginlerin romantik ilişkilerinde sergiledikleri duygu ve davranış farklılıklarını inceleyerek üçlü bağlanma modelini geliştirmişlerdir (Hazan ve Shaver, 1987).

Güvenli Bağlanma Stili

Bu erginler, yakın ilişkilerden ve bırakılmaktan korkmadıkları için diğerlerine kolayca yakınlık gösterebilirler ve bağlanabilirler. Çocukluklarında ve romantik ilişkilerinde pozitif deneyim kazanan ve olumlu düşünceleri olan bireylerdir (Sümer ve Güngör, 1999a).

Kaygılı – Kararsız Bağlanma Stili

Duygusal gelgitler yaşayan bu erişkinler ilişkide reddedildiklerini ve sevilmediklerini düşünürler (Sümer ve Güngör, 1999a).

Kaçınan Bağlanma Stili

Eşlerine çok az inanan, negatif düşünen, yakınlıktan kaçınan bu erginler diğerleriyle kolayca ilişki kuramazlar (Sümer ve Güngör, 1999a).

1.1.1.3. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli

Kendilik ve diğerleri modelleri olumlu ve olumsuz olmasına göre şekillenen dört bağlanma stili içerir.

Güvenli Bağlanma Stili

Kendinin sevinebilir ve diğerlerinin destekleyici olduğunu düşünen öz güveni yüksek (Soygüt, 2004) bireylerin hem kendilik hem de diğerleri algıları pozitiftir. İlişkilerinde emniyette hissederler. Dengeli ilişkiler sürdürürler (Sümer ve Güngör, 1999a). Daha az toplumsal sorun yaşadıkları görülür (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Anne- babalarıyla olan ilişkilerini daha pozitif, sıcak ve doğrudan olarak belirtmişlerdir (Levy, Blatt ve Shaver, 1998).

Saplantılı Bağlanma Stili

Saplantılı ilişkiler yaşayan bu bireylerin kendilik algıları negatif, diğerleri algıları pozitiftir (Sümer ve Güngör, 1999a). Kaçınma ve kendilerini hakir görme eğilimindedirler. Yakın ilişkilerde aşırı yakın olma çabaları dolayısı ile yalnız kalırlar (Soygüt, 2004). İlişkilerinde aşırı uçlarda gelgitler yaşarlar. Arkadaşlık ilişkilerinde

istikrarsız bir seyir sergilerler. Stresle baş etme becerileri yetersizdir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Her ne kadar ebeveynlerini destekleyici hatırlasalar da tutarlılık gösterememişlerdir (Levy, Blatt ve Shaver, 1998).

Kayıtsız Bağlanma Stili

Bu bireylerin saplantılı bağlanma stilinin aksine pozitif kendilik algısı, negatif diğerleri algısı mevcuttur. Başkalarıyla yakınlık kurmak istemezler (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Bu sayede bağlanma gereksinimlerini reddederek gelecekte istenmeme durumuna karşı bir savunma geliştirirler (Sümer ve Güngör, 1999a). Anne- babalarıyla olan ilişkilerini negatif, onları reddedici bildirmişlerdir (Levy, Blatt ve Shaver, 1998).

Korkulu Bağlanma Stili

Bu bireylerin hem kendilik hem diğerleri algısı negatiftir. Kendileri önemsiz, seilmeyi hak etmeyen bireylerdir. Diğerleri ise reddedici ve itimat edilemeyecek kişilerdir (Sümer ve Güngör, 1999a). Toplum içinde utangaç ve içe dönük olan bu bireylerin çok kuvvetli bir reddedilme çekinceleri vardır ve yakın ilişkiden kaçarlar (Soygüt, 2004). Öz güvenleri zayıftır (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Anne- babalarıyla olan ilişkilerini negatiftir ve onları reddedici bildirmişlerdir (Levy, Blatt ve Shaver, 1998).

1.2. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları Kavramı

Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları (ÇÇOY) kişinin sağlık ve iyi oluşunda olumsuz etkileri olabilecek potansiyel travmatik olaylardır (Sacks, Murphy ve Moore, 2014).

Toksik Stres, Amerikan Pediatri Akademisi tarafından bir yetişkinin koruması veya desteğinin eksikliği halinde vücudun stres cevap sisteminin güçlü, sık ve uzatılmış olarak etkinleştirilmesi hali olarak tanımlanmıştır (Shonkoff ve diğerleri, 2012). Toksik stres beyin gelişimiyle ve uzun süreli fiziki ve mental sağlıkla yakından ilişkilidir (Anda ve diğerleri, 2006).

İlk ÇÇOY çalışması San Diego'da Kaiser Permanente'de tıbbi teşhis almış olanlara yapılmış bir geriye dönük anket çalışmasıdır. Olumsuz sağlık davranışları ile çocukluk çağı olumsuz olaylarına maruz kalma arasındaki potansiyel bağlantıları bulma amaçlı yapılmıştır (Felitti ve diğerleri, 1998).

Çalışmalarda en çok ölçülen ÇÇÖY'ler duygusal istismar, fiziksel istismar, cinsel istismar, ihmal, ailevi ayrılık ve boşanmalar, anneden şiddet görme, uyuşturucu veya alkolü kötüye kullanan , akıl hastalığı veya sabıkalı davranışları olan aile fertlerine sahip olmaktır.

Tipik ÇÇÖY çalışmaları olayların sıklık ve ciddiyetini araştırmak yerine olumsuz yaşantı deneyimlerini toplar ve 0-10 arası bir toplam puana ulaşır. Belki de çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının değişik türlerine ne kadar maruz kalındığı sadece maruz kalındığından daha çok zarar vermektedir. Buna doz-cevap ilişkisi denir (Felitti ve diğerleri, 1998).

Bazı çalışmalar 4 ve daha fazla ÇÇÖY puanına sahip olmanın kalp krizi, madde kullanımı, eşleşmemiş çocukluk çağı hafızası, öfke kontrol problemi, yakın ilişki şiddetinde fail olmak gibi olumsuz sonuçlarla daha sıkı bağlantılı olduğu sonucuna ulaşmıştır.1 ile 3 ve 4 ile 6 arasındaki skorların hiç ÇÇÖY yaşamamışlara göre şeker hastalığına yakalanma olasılığının arttığına dair araştırmalar da vardır. Ayrıca Çocukluk çağı olumsuz yaşantılar ölçeği (ÇÇÖYÖ) puanı arttıkça halüsinasyon geçmişi de artmaktadır (Campbell, Walker ve Egede, 2016; Anda ve diğerleri, 2006; McKelvey, Selig ve Whiteside- Mansell, 2017; Gilbert ve diğerleri, 2015).

Toplam çocukluk çağı olumsuz yaşantıları katılımcıların 18 yaşından önce yaşadıkları travmatik ÇÇÖY olaylarıdır.

Çocuklarla yapılan ÇÇÖY çalışmalarında ÇÇÖY'ye maruz kalma miktarı kronik tıbbi sıkıntılara, zayıf bir sağlığa, problemlili sosyo duygusal gelişime (artmış agresif davranışlar, duygu regülasyonunun düşmesi ve daha zayıf bir ruh sağlığına) ve bilişsel ve öğrenme yetersizliklerine neden olmaktadır (McKelvey, Selig ve Whiteside- Mansell, 2017).

ÇÇÖY ye maruz kalmak intihar girişimlerinde, uyuşturucu kullanımında, depresyon belirtilerinde , TSSB veya anksiyete belirtilerinde , düşük yaşam tatmininde, sabıkalı davranışlarda, yeme bozukluklarında ve riskli cinsel davranışlarda sıra dışı bir artış yapmaktadır (Thompson ve diğerleri, 2015; Norman ve diğerleri, 2012).

1.2.1. Potansiyel Olumsuz Yaşantılar ve Çift İlişkisi

ÇÇÖY çalışmaları dışındaki araştırmalarda da geçmiş istismar öyküleri ile çocukluk travmalarının evlilik parçalanmalarıyla, düşük evlilik tatminiyle, düşük ilişki

uyumlamalarıyla, yüksek psikolojik stres puanlarıyla, düşük cinsel ilişki tatminiyle ve artmış eş şiddetiyle bağlantılı olabileceğine dair bulgular bulmuşlardır (Whisman,2006). Olumsuz yaşantısı olan bireyler, olumsuz evlilik değişikliklerinin varlığına ya da olumlu evlilik değişikliklerinin yokluğuna hiç olumsuz yaşantı deneyimlememiş bireylere göre daha hassas olabilirler. Ayrıca eşlerinin olumlu davranışlarını daha az belirtip daha çok olumsuz davranışlarını belirtmeye eğilimli olabilirler. Kişilerarası şiddet deneyimlemiş kişiler , genellikle diğerlerine karşı yalıtılmış ve ayrılmışlık hissederken ; doğal afet deneyimlemiş kişiler genellikle birbirileri ile bağ kurmakta ve birbirlerini desteklemektedir (Whisman,2014).

1.2.2. Potansiyel Olumsuz Yaşantılar ve Eş Seçimi

Travmanın kuşaklar arası aktarımı, veya travma deneyimlemiş olmanın aile sistematığında yarattığı hassasiyet nedeniyle gelecek nesilde de travma yaratılması olasılığı çok artmaktadır (Murphy ve diğerleri, 2014). Bazı çalışmalar da çocukluk çağında şiddeti yaşamış veya gözlemlemiş bir yetişkin olunmasının özel ilişkilerde şiddet gösteren bir suçlu veya fail olunması üzerinde ve kuşaklar arası geçiş üzerinde küçük ile orta ölçekli etki gücü olduğunu bulmuşlardır (Stith ve diğerleri, 2000).

Eş seçimi ve travma ile akla gelen ilk teori, eş benzerlikleridir ya da travma geçmişli olan bireyler benzer travması olanları seçmeye eğilimlidir (Goff ve Smith, 2005). Travmalarda benzerlik olmasa bile gelişim geçmişinde benzerlik olabileceğine dair araştırmalar mevcuttur (Chen ve Carolan, 2010).

1.2.3. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları ve Bağlanma Stilleri

Şiddet geçmişi olan çocuklar erginlikte şiddet geçmişi olmayan bireylere göre daha fazla “kayıtsız ve saplantılı bağlanma stili” geliştirmektedir (Çağatay ve Özerk, 2021).

Çocukluk çağında şiddete uğramış kişiler yetişkinlikte daha çok güvensiz bağlanma ile ilişkilendirilmişlerdir. Bu güvensiz bağlanan, ailelerince şiddete uğramış kişilerin terkedilme ve reddedilme kaygısı yaşayacakları ailelerine benzer kişiler seçmesiyle ilintili olabilir (Whisman, 2014).

1.3. Eş Seçimi Kavramı

Evrimsel açıdan bakıldığında, Buss ve Barnes (1986), Darwin'in (1859) "Türlerin Kökeni" isimli kitabını tamamladıktan sonra evrimsel değişimin yegane mekanizması olarak gördüğü "Doğal Seçim"den tatmin olmadığına ikinci bir süreç olarak "Cinsel Seçim" önerisinde bulunduğu değinmiştir. Cinsel seçim iki süreci içerir. Birincisi "İntra seksüel seçim" olarak adlandırılan bir cinsin üyelerinin karşı cinse ulaşabilmek için diğer hemcinsleri ile rekabetidir. İkincisi "İnter seksüel seçim" olarak adlandırılan bir cinsin karşı cinsi tercihinine göre seçmesidir. Darwin dişilerin daha seçici olması sebebi ile buna "Dişi Seçimi" de demiştir (Buss ve Barnes, 1986).

1.3.1. Bireylerin Gelişim Dönemlerine Göre Eş Seçimi Olgusu

Bireylerin belirli gelişim dönemlerinde belirli ihtiyaçları doğrultusunda tamamlamaları gereken görevleri vardır.

Gençlik dönemi bazı araştırmacılar tarafından dönemlere ayrılmıştır. Dostluk ilişkilerinin geliştiği "Ön Ergenlik"te sosyal ilişkilere ait beceriler kazanılır. Cinsel ilginin başladığı "Erken Ergenlik" ve son olarak da artık sosyal normların kabullenildiği, meslek ve eş seçimi gibi seçimlerin yapıldığı ergenliğin sonunu oluşturan "Geç Ergenlik" dönemi bu dönemleri oluşturur (Aytaç ve Bayram, 2001). Bu dönemlerin vardığı en önemli nokta sosyal normların kabullenilmesine göre şekillenen seçim ölçütlerinin kullanılmaya başlanmasıdır.

Gerrig ve Zimbardo (2012) ise , Erikson (1963) 'un yaşam döngüsünü sekiz evreye ayırdığına değinmiştir. Üniversite yıllarına denk gelen erken yetişkinlik dönemi olarak adlandırılan dönemde yakınlığa karşı yalnızlık krizini görülür. İşte bu dönemde genç yetişkinin en önemli ihtiyacı, insanlarla olan yakın, cinsel yaklaşmasını geliştirmektir. Yakınlaşmadığında yalnızlık görülebilir.

Bu yaklaşma diğer toplumsal ilişkilerdeki yakınlıktan ayrıldığı gibi aile gibi birincil ilişkilerdeki yakınlıktan da ayrılır. Bu birliktelikler kültürümüzde genellikle evlilik ile sonuçlanır. Bu sayede soyun devamı için gerekli ve bireylerin toplumsallaşma sürecinin tekamülü olan kurum yani aile kurulmuş olur (Altuntaş ve Atli, 2015).

1.3.2. Eş Seçimi ve Aile Kavramı

Aile toplumun temelini oluşturduğu gibi kültür ve insani değerlerin kuşaktan kuşağa geçmesini sağlaması dolayısı ile sosyal devamlılığın garantisidir. Kişi, sevmek sevilme gibi ruhsal, cinsel, toplumsal ihtiyaçlarının karşılandığı meşru bir yapıya geçer (Ondaş, 2007). Aynı zamanda düzenli yaşadığı için de sosyal kurallara uymaya zorlanmış olur (Bacanlı, 2001).

Bu kadar önemli bir kurumun rastgele oluşturulmadığı aşikardır. Eş seçimi yukarıda sayılan hedeflere yönelik iradi bir tercihtir. Günümüzde “Görücü usulü evlilik” ler azalmış, bireysel seçimler ön plana çıkmıştır (Bacanlı, 2001).

Bu süreçte etkili olan faktörlerin açıklamasında çeşitli kuramlar vardır. Bu kuramlardan birisi “Benzerlik ilkesi” diğeri “Bütünlenme ilkesidir”. Benzerlikler ilkesine göre yaş, etnik köken, ırk, din, eğitim, sosyoekonomik durum gibi benzerlikler birbirini cezbeder (Aytaç ve Bayram, 2001) ancak kadın ve erkeklerin eş seçmede farklı ölçütler gözettiğini gösteren araştırmalar da vardır (Bacanlı, 2001). Bütünleme ilkesine göre ise kişiler kendilerinde olmayanı bütünlemek maksadıyla birbirlerini tercih ederler (Aytaç ve Bayram, 2001). Seçimde etkili olan faktörlerin şekillenmesinde kültürün çok önemli bir rolü vardır (Buss ve diğerleri, 1990). Her ne kadar bireysel seçimler ön plana çıktıysa da bu seçimlerde ailelerin etkisi de yadsınamaz. Kişiler eş seçerken önceki hayat tecrübelerinden de yararlanırlar (Çalışkan ve diğerleri, 2015).

Eşe dair hangi ölçütlerin arandığının önceden bilinmesi olumsuz sonuçların oluşmasını engelleyecektir. Çünkü boşanma sebeplerinin başında mantık evliliği yapmak ve tek bir ölçüte dayanarak evlilik yapmak gelmektedir (Canel, 2012). Bu sebeple oluşturulan Eş Seçme Stratejileri Envanteri (ESSE) 28 maddelik 9’lu likert tipi bir ölçme aracıdır. Burada sekiz alt boyut oluşturulmuş, toplam puan almak yerine , bireyin hangi ölçütlere daha fazla önem atfettiği belirlenmek istenmiştir (Altuntaş ve Atlı, 2015).

BÖLÜM 2: YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, ölçme araçları ve ölçme araçları ile elde edilen verilerin çözümlenmesine yararlanılan istatistikî tekniklere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantılarıyla eş seçim stratejileri ile arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının incelenmesi ve bu ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü olup olmadığının araştırılması amaçlandığından, çalışma ilişkisel (korelasyonel) tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Karasar'a (2017) ve Büyüköztürk ve diğerlerine göre (2018) bu tür çalışmalarda neden-sonuç (bağımsız değişken → bağımlı değişken) ilişkisine (nedensel etkiye) bakılmadığından dolayı değişkenlerin birlikte değişimlerine bakıldığını söylemektedirler. Araştırmada ayrıca öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı, eş seçim stratejileri ve bağlanma stilleri (düzeylerinin/puanlarının) bazı değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılmaları da arzulandığından ilişkisel tarama modelinin bu çalışma için uygun olduğu görülmektedir.

2.2. Araştırma Örneklemi

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 akademik takvim yılında İstanbul İlinde faaliyet gösteren üniversitelerde öğrenim gören ve rastgele (random) seçim yoluyla çalışmaya gönüllü olarak dâhil olan 432 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama araçları olarak, bir kişisel bilgi formu ile üç ölçme aracından yararlanılmıştır. Araştırmanın muhtevası ve gizliliği hakkında bilgilendirme için bilgilendirilmiş onam formu verilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin, eş seçme stratejilerine ilişkin görüş düzeylerini belirlemek üzere Altuntaş ve Atli (2015) tarafından geliştirilen “Eş Seçme Stratejileri Envanteri”, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantılarını belirlemek üzere CDC tarafından geliştirilen ve Gündüz ve diğ. (2018) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği” ve öğrencilerin bağlanma stillerini belirlemek üzere Erzen (2016) tarafından geliştirilen “Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu ve ölçeklere ilişkin ayrıntılı bilgi aşağıda verilmiştir.

2.3.1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu formun amacı katılımın gönüllülük esası gereği yapıldığını belirtip araştırma ile ilgili bilgi vermektir (Ek-1).

2.3.2. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından bu çalışma için geliştirilen Kişisel Bilgi Formunda, öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, anne-babanın eğitim durumu, anne-babanın hayatta olma durumu ve anne-babanın tutumuna ilişkin görüşleri olmak üzere toplam dokuz soru mevcuttur (Ek-2).

2.3.3. Eş Seçme Stratejileri Envanteri

Öğrencilerin eş seçme stratejilerine ilişkin görüş düzeylerini belirlemek üzere Altuntaş ve Atli (2015) tarafından geliştirilen 28 soru ve yedi boyuttan meydana gelen Eş Seçme Stratejileri Envanteri (ESSE) kullanılmıştır (Ek-3). Envanterin faktör analizleri sonucunda yedi boyutlu/faktörlü bir yapıya sahip olduğu ve toplam varyansın %62,52'sini açıkladığı bulunmuştur. Yapılan güvenirlik çalışmasında iç tutarlılık katsayısının (Cronbach Alfa) ilk faktörün (Aile Kurumu ve Güven) için .84, ikinci faktör (Sosyo-ekonomik Durum) için .89, üçüncü faktör (Dini ve Siyasi Benzerlik) için .82, dördüncü faktör (Fiziksel Özellik) için .70, beşinci faktör (Bekaret) için .73, altıncı faktör (Çocuk Bakımı) için .69 ve yedinci faktör (Aşk) için .58 olduğu bulunmuştur. Envanterin boyutları ayrı ayrı değerlendirildiği için bir genel güvenirlik katsayısı ise hesaplanmamıştır. Envanterde yer alan 28 madde araştırmaya katılan bireylerce 'Hiç katılmıyorum' (1) ile 'Tamamen katılıyorum' (9) derecelendirmelerinden biri seçilerek yapılmaktadır. Envanterde yer alan ifadeler/maddelerin tümü de olumlu yüklü olup (ters madde yoktur) alınan puanın yüksekliği bireyin o boyutta ifade edilen eş seçme stratejisini ne kadar önemsendiği/benimsediğini göstermektedir (Altuntaş ve Atli, 2015). Ölçeğin toplam puanı üzerinden istatistiği yapılmamıştır.

28 maddeden oluşan Eş Seçme Stratejileri Envanterinin boyutlarında yer alan maddeleri aşağıdaki gibidir;

1. **Aile Kurumu ve Güven:** 8 madde (Madde 14, 17, 20, 21, 24, 25, 27 ve 28)
2. **Sosyo-ekonomik Durum:** 4 madde (Madde 4, 12, 18 ve 26)
3. **Dini ve Siyasi Benzerlik:** 4 madde (Madde 2, 5, 10 ve 19)

4. **Fiziksel Özellik:** 3 madde (Madde 1, 6 ve 9)
5. **Bekaret:** 3 madde (Madde 8, 15 ve 23)
6. **Çocuk Bakımı:** 3 madde (Madde 7, 11 ve 16)
7. **Aşk:** 3 madde (Madde 3,13 ve 22)

2.3.4. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği

Öğrencilerin, çocukluk çağı olumsuz yaşantılarını belirlemek üzere CDC tarafından geliştirilen ve Gündüz ve diğerleri (2018) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan 10 madde ve tek boyuttan oluşan Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği (ÇÇOYÖ) kullanılmıştır (Ek-4). Ölçeğin Türkçeye uyarlanması aşamasında araştırmacılarca yapılan yapı ve güvenirlik analizleri sonucunda, tek boyutlu bir yapı ortaya çıktığı ve iç tutarlılık katsayısının (Cronbach Alfa) .74 olduğu bulunmuştur. Ölçeğin maddeleri araştırmaya katılan öğrencilerce maddedeki ifadenin kendi durumuna uyması durumunda 'Evet' (1) olarak işaretlenmekte olup, tümü olumsuz ifadelerin toplam puanı 0 ile 10 arasında değişebilmektedir. Bir kesme puanı belirlenmemiş olan ölçekten alınan yüksek puan çocukluk çağına ait olumsuz yaşantının düzeyini ifade etmektedir (Gündüz ve diğerleri, 2018).

Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeğinin bu çalışma için uygunluğu/güvenirliği bir madde analizi yoluyla araştırılmış sonuçları aşağıda, Tablo 3'te özetlenmiştir.

2.3.5. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

Öğrencilerin, bağlanma stillerini belirlemek üzere Erzen (2016) tarafından geliştirilen 18 madde ve üç boyuttan meydana gelen Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği kullanılmıştır (Ek-5). Ölçeğe yönelik yapılan açımlayıcı faktör analizi sonrasında üç boyutlu/faktörlü bir yapıya sahip olduğu ve ölçeğin toplam varyansın %45,73'ünü açıkladığı bulunmuştur. Yapılan güvenirlik çalışmasında iç tutarlılık katsayısının (Cronbach Alfa) ilk faktörün (Güvenli Bağlanma Stili) için .69, ikinci faktör (Kaçınan Bağlanma Stili) için .80 ve üçüncü faktör (Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili) için .71 olduğu bulunmuştur. Ölçeğin boyutları ayrı ayrı değerlendirildiği için bir genel güvenirlik katsayısı ise hesaplanmamıştır. Ölçekte yer alan maddelerden güvenli bağlanma stiline ait olanlar olumlu, diğerleri ise olumsuz yüklemlidir. 5'li likert tipi ölçek maddeleri araştırmaya katılan bireylerce 'Kesinlikle katılmıyorum' (1) ile 'Kesinlikle katılıyorum'

(5) derecelendirmelerinden biri seçilerek yapılmaktadır. Ölçeğin toplam puanı üzerinden istatistiği yapılmamıştır. Boyutlardan alınan puanın yüksekliği bireyin o boyutta ifade edilen bağlanma stilini ne düzeyde benimsediğini göstermektedir (Erzen, 2016).

18 maddede oluşan Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğinin boyutlarında yer alan maddeleri aşağıdaki gibidir;

1. **Güvenli Bağlanma Stili:** 5 madde (Madde 4, 7, 10, 13 ve 16). Tümü olumlu yüklü maddeler.
2. **Kaçınan Bağlanma Stili:** 7 madde (Madde 1, 3, 5, 9, 12, 15 ve 18) Tümü olumsuz (ters) yüklü maddeler.
3. **Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili:** 6 madde (Madde 2, 6, 8, 11, 14 ve 17) Tümü olumsuz (ters) yüklü maddeler.

Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğinin bu araştırma için uygunluğu yine bir madde analizi ile Cronbach alfa (α) katsayısına bakılarak değerlendirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Üniversite öğrencilerinden, Eş Seçme Stratejileri Envanteri, Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği ve Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği ile toplanan verilerin tümü SPSS 26.0 paket istatistik programına gerekli hata ve eksik veri kontrolleri yapıldıktan sonra girilmiş ve istatistiki çözümlemeleri yapılmıştır. Aracılık rolü analizlerinde ise AMOS 23.0 programından faydalanılmıştır.

BÖLÜM 3: BULGULAR

“Bu bölümde, üniversite öğrencilerinin eş seçim stratejileri, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve bağlanma stilleri düzeyleri önce genel daha sonra ise bazı bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadıkları incelenmiştir. Bundan sonra ise, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantılarıyla eş seçim stratejileri ile arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ve bu ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü olup olmadığı araştırılmıştır.

3.1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım (N=432)

Değişken	Grup	f	%
Yaş	18-25 yaş	381	88,2
	26 yaş ve üstü	51	11,8
Cinsiyet	Kadın	319	73,8
	Erkek	113	26,2
Ailenin SED'i	Düşük ve ortanın altı	40	9,2
	Orta	247	57,2
	Ortanın üstü ve yüksek	145	33,6
Annenin eğitim durumu	Okuryazar değil	19	4,4
	İlkokul	138	31,9
	Ortaokul	70	16,2
	Lise	102	23,6
	Yüksek öğretim	103	23,8
Babanın eğitim durumu	Okuryazar değil	5	1,2
	İlkokul	85	19,7
	Ortaokul	75	17,4
	Lise	124	28,7
	Yüksek öğretim	143	33,1
Hayatta olmayan ebeveyn	Anne	8	1,8
	Baba	21	4,9
	Her ikisi de hayatta	403	93,3
Anne-Baba tutumu	Aşırı baskıcı	26	6,0
	Aşırı hoş görülü	64	14,8
	Kararsız	115	26,6
	Aşırı koruyucu	95	22,0
	Demokratik	132	30,6

Araştırmaya katılan öğrencilerin %88,2'si (381 kişi) 18-25 yaş grubunda olup %73,8'i (319 kişi) kadındır. Öğrencilerin büyük bir bölümünün (%57,2) (247 kişi) aile geliri 'orta' grupta yer almaktadır. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında en büyük grubu %31,9 (138 kişi) ile ilkokul mezunu olanlar, babaların ise

%33,1 (143 kişi) ile yükseköğrenim (yüksek okul, üniversite ve üstü) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %1,8'inin (8 kişi) annesi ve %4,9'unun (21 kişi) babası hayatta değildir. Son olarak, çalışmaya katılan öğrencilerin anne-baba tutumlarına ilişkin görüşlerine bakıldığında en büyük grubu anne-babasını demokratik (%30,6) (132 kişi) ve en küçük grubu anne-babasını aşırı baskıcı (%6,0) (26 kişi) olarak görenlerin oluşturduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Ölçeklere ilişkin Güvenilirlik Değerleri

3.2.1. Eş Seçme Stratejileri Envanterine Yönelik Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Tablo 2: Eş Seçme Stratejileri Envanterine Yönelik Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde α Katsayısı	Boyuta Ait α Katsayısı
ess14	0,595	0,844	
ess17	0,556	0,849	
ess20	0,603	0,848	
ess21	0,640	0,845	
ess24	0,592	0,850	
ess25	0,628	0,849	
ess27	0,771	0,821	
ess28	0,703	0,831	
Aile Kurumu ve Güven			0,860
ess04	0,742	0,868	
ess12	0,816	0,840	
ess18	0,689	0,889	
ess26	0,804	0,845	
Sosyoekonomik Durum			0,892
ess02	0,592	0,604	
ess05	0,709	0,528	
ess10	0,627	0,587	
ess19	0,365	0,716	
Dini ve Siyasi Benzerlik			0,720
ess01	0,602	0,786	
ess06	0,618	0,783	
ess09	0,758	0,628	
Fiziksel Özellik			0,806
ess08	0,847	0,714	
ess15	0,564	0,861	
ess23	0,863	0,698	
Bekâret			0,867
ess07	0,489	0,667	
ess11	0,436	0,703	
ess16	0,672	0,423	
Çocuk Bakımı			0,709
ess03	0,460	0,543	
ess13	0,563	0,306	
ess22	0,340	0,614	
Aşk			0,697

Tablo 2’de yedi alt boyuttan oluşan Eş Seçme Stratejileri Envanteri için yapılan güvenirlik analizi sonuçları özetlenmiştir. Buna göre; ölçeğin ilk alt boyutu *Aile Kurumu ve Güven* için güvenirlik katsayısı (α) 0,860; ikinci alt boyutu *Sosyoekonomik Durum* için 0,892; üçüncü alt boyutu *Dini ve Siyasi Benzerlik* için 0,720; dördüncü alt boyutu *Fiziksel Özellik* için 0,806; beşinci alt boyutu *Bekâret* için 0,867; altıncı alt boyutu *Çocuk Bakımı* için 0,709 ve yedinci alt boyutu *aşk* için 0,697 olarak bulunmuştur. Envanter boyutlarında yer alan maddelerin boyutlarla ilişkisini gösterir madde-toplam korelasyon katsayıları da 0,340 ile 0,847 arasında değişmekte olup yeterli düzeyde ilişki olduğu anlaşılmıştır ($r \geq 0,30$).

Bu değerler, envanteri oluşturan boyutlardaki maddelerin arasında güvenirlik düzeyinin bu çalışma için de yeterli olduğunu göstermektedir.

3.2.2. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Tablo 3: Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde α Katsayısı
acet01	0,534	0,619
acet02	0,548	0,617
acet03	0,302	0,681
acet04	0,422	0,648
acet05	0,333	0,682
acet06	0,312	0,685
acet07	0,465	0,642
acet08	0,308	0,685
acet09	0,322	0,668
acet10	0,357	0,680
ÇÇÖYÖ (Genel)		0,686

Tablo 3’te tek faktör/boyuttan oluşan Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği için yapılan güvenirlik analizi sonucu sunulmuştur. Buna göre; ölçeğin genel güvenirlik katsayısı 0,686 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeği oluşturan maddelerin arasında güvenirliğin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin madde-toplam korelasyon katsayıları da 0,302 ile 0,548 arasında değişmekte olup yeterli düzeyde ilişki olduğu anlaşılmıştır.

Bu değerler, Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeğini oluşturan maddelerin arasında güvenirliğin yüksek ve bu çalışma için de yeterli olduğunu göstermektedir.

3.2.3. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Tablo 4: Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde α Katsayısı	Boyuta Ait α Katsayısı
bsö04	0,391	0,566	
bsö07	0,428	0,544	
bsö10	0,308	0,618	
bsö13	0,370	0,577	
bsö16	0,428	0,543	
Güvenli Bağlanma Stili			0,624
bsö01	0,491	0,748	
bsö03	0,553	0,736	
bsö05	0,460	0,755	
bsö09	0,344	0,773	
bsö12	0,529	0,742	
bsö15	0,532	0,740	
bsö18	0,595	0,724	
Kaçınan Bağlanma Stili			0,774
bsö02	0,499	0,818	
bsö06	0,687	0,776	
bsö08	0,701	0,776	
bsö11	0,440	0,822	
bsö14	0,545	0,806	
bsö17	0,726	0,769	
Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili			0,825

Tablo 4’te üç alt boyuttan oluşan Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği için yapılan güvenirlilik analizi sonucu verilmiştir. Buna göre; ölçeğin ilk alt boyutu *Güvenli Bağlanma Stili* boyutu için güvenirlilik katsayısı (α) 0,624; ikinci alt boyutu *Kaçınan Bağlanma Stili* için 0,774 ve üçüncü alt boyutu *Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili* için 0,825 olarak hesap edilmiştir. Ölçeğin boyutlarında yer alan maddelerin boyutlarla ilişkisini gösteren madde-toplam korelasyon katsayıları da 0,308 ile 0,726 arasında değişmekte olup yeterli düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

Bu değerler, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğini oluşturan maddelerin arasında güvenirliliğin yüksek ve bu çalışma için de yeterli olduğunu göstermektedir.

3.3. Ölçeklerin Normallik Dağılımlarına İlişkin Normallik Testi Sonuçları

Çalışmanın belirlenen amaçlarına bağlı olarak uygulanacak istatistikî çözümlemelerin belirlenmesi için *Kolmogorov-Smirnov (K-S)* ve *Sahpiro-Wilks (S-W)* testleri ile veri gruplarının normallik dağılımları incelenmiştir (Tablo 5).

Tablo 5: Eş Seçme Stratejileri Envanteri, Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği ve Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği Puanlarının Normallik Dağılımlarına İlişkin Normallik Testi Sonuçları (N=432)

Değişkenler	Yaş	Cinsiyet	Aile SED'i	Annenin E.D.	Babanın E.D.	A-B Hayatta	A-B Tutum
Eş Seçme Stratejileri E.							
<i>Aile kurumu ve güven</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Sosyoekonomik durum</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Dini ve siyasi benzerlik</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Fiziksel özellik</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Bekâret</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Çocuk bakımı</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Aşk</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
ÇÇOYÖ	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
Üç Boyutlu B.S.Ö.							
<i>Güvenli bağlanma s.</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Kaçınan bağlanma s.</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$
<i>Kaygılı-kararsız bağlanma s.</i>	$p>.05$	$p>.05$	$p>.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$	$p^{*}<.05$

“Anlamlılık seviyesi $\alpha=.05$ için normallik testi sonucu $p>.05$ ise normallik varsayımı sağlanmış olur.” (Bursal, 2017, s.43). Tablo 5’ten de görüleceği gibi araştırmaya katılan öğrencilerin, Eş Seçme Stratejileri Envanteri, Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği ve Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğine ilişkin puanlarının dağılımları yaş, cinsiyet ve ailenin sosyoekonomik düzeyi (SED) için normal dağılım gösterirken ($p>0,05$), anne-babanın eğitim durumu, anne-babanın hayatta olması ve anne-babanın tutumu değişkenlerine göre ise normallik göstermemektedir ($p<0,05$). Normallik testleri sonrası, araştırmanın amacına bağlı olarak aşağıdaki istatistiki çözümler yapılmıştır.

1. Öğrencilerin, eş seçme stratejileri, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve üç boyutlu bağlanma stilleri düzeylerine ilişkin ölçek ve alt boyut puanlarının ortalaması ($\bar{X}$) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanmıştır.
2. Öğrencilerin, yaş ve cinsiyetlerine bağlı olarak eş seçme stratejileri, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve üç boyutlu bağlanma stilleri düzeyleri (puanları) arasında anlamlı fark olup olmadığını incelemek üzere ilişkisiz gruplar t -testi uygulanmıştır.
3. Öğrencilerin, ailenin sosyoekonomik durumuna bağlı olarak eş seçme stratejileri, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve üç boyutlu bağlanma stilleri düzeyleri (puanları) arasında anlamlı fark olup olmadığını incelemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

4. Öğrencilerin, anne-babanın eğitim durumu, anne-babanın hayatta olması ve anne-babanın tutumuna bağlı olarak eş seçme stratejileri, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve üç boyutlu bağlanma stilleri düzeyleri (puanları) arasında anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere normallik varsayımı sağlanamadığından non-parametrik Kruskal-Wallis H testi yapılmıştır.
5. Öğrencilerin, eş seçme stratejileri, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve üç boyutlu bağlanma stilleri düzeyleri (puanları) arasındaki ilişkileri araştırmak üzere Pearson momentler çarpımı korelasyonu katsayıları (r) hesaplanmıştır.
6. Öğrencilerin, çocukluk çağı olumsuz yaşantılarıyla eş seçim stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü olup olmadığının araştırılmasına yönelik olarak Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) analizi uygulanmıştır.

Tüm istatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

3.4. Öğrencilerin Eş Seçme Stratejilerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin eş seçme stratejilerine ilişkin görüş düzeylerini belirlemek üzere 28 soru ve yedi boyuttan meydana gelen Eş Seçme Stratejileri Envanteri (ESSE) kullanılmıştır. Envanterin boyutları ayrı ayrı değerlendirildiği için bir genel/toplam puan hesaplanmamaktadır. Envanterde yer alan maddeler/ifadeler araştırmaya katılan bireylerce ‘Hiç katılmıyorum’ (1) ile ‘Tamamen katılıyorum’ (9) derecelendirmelerinden biri seçilerek yapılmaktadır. Bu durumda envanter boyutlarından alınabilecek ortalama puan aralığı da 1,00 ile 9,00 arasında yer alacaktır. Boyuta ilişkin alınan puanın yüksekliği bireyin o boyutta ifade edilen eş seçme stratejisini ne kadar önemseydiği/benimsediğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Eş Seçme Stratejileri Envanteri boyutlarından aldıkları puanlara ilişkin betimsel istatistikler aşağıda, Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutlarına İlişkin Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler (N=432)

Boyut	$\bar{X}$	ss
Aile kurumu ve güven	8,59	0,74
Sosyoekonomik durum	5,72	2,00
Dini ve siyasi benzerlik	5,04	2,03
Fiziksel özellik	6,22	1,69
Bekâret	5,40	2,77
Çocuk bakımı	7,13	1,56
Aşk	8,01	1,08

Tablo 6’da öğrencilerin, eş seçme stratejilerine yönelik hesaplanan ortalama puanları verilmiştir. Buna göre öğrencilerin en çok önemsedikleri eş seçim stratejisi *Aile kurumu ve güven* ($\bar{X} = 8,59 \pm 0,74$). Bunu sırasıyla; *Aşk* ($\bar{X} = 8,01 \pm 1,08$), *Çocuk bakımı* ($\bar{X} = 7,13 \pm 1,06$), *Fiziksel özellik* ($\bar{X} = 6,22 \pm 1,09$), *Sosyoekonomik durum* ($\bar{X} = 5,72 \pm 1,00$), *Bekâret* ($\bar{X} = 5,40 \pm 0,77$) ve *Dini ve siyasi benzerlik* ($\bar{X} = 5,04 \pm 0,71$) takip etmektedir.

Öğrencilerin, bazı demografik özelliklerine bağlı olarak eş seçme stratejileri düzeylerinde (puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik t Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Yaş	Betimsel İst.			t-test			Etki (d)
		n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p	
Aile kurumu ve güven	18-25 yaş	381	8,38	0,72	2,06	430	0,047*	0,31
	26 yaş ve üstü	51	8,82	0,84				
Sosyoekonomik durum	18-25 yaş	381	5,76	1,90	0,73	430	0,465	-
	26 yaş ve üstü	51	5,53	2,46				
Dini ve siyasi benzerlik	18-25 yaş	381	4,49	2,06	2,89	430	0,001**	0,43
	26 yaş ve üstü	51	5,38	1,92				
Fiziksel özellik	18-25 yaş	381	6,17	1,66	0,96	430	0,340	-
	26 yaş ve üstü	51	6,43	1,83				
Bekâret	18-25 yaş	381	5,52	2,69	1,46	430	0,144	-
	26 yaş ve üstü	51	4,87	3,11				
Çocuk bakımı	18-25 yaş	381	6,90	1,46	2,75	430	0,004**	0,41
	26 yaş ve üstü	51	7,48	1,94				
Aşk	18-25 yaş	381	8,00	1,09	0,11	430	0,917	-
	26 yaş ve üstü	51	8,02	1,02				

* $p < .05$, ** $p < .01$

Üniversite öğrencilerinin, eş seçme stratejileri düzeylerinin (puanlarının), yaşlarına bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan ilişkisiz gruplar t testine göre, yaş değişkeni envanterin *aile kurumu ve güven*, *dini ve siyasi benzerlik* ve *çocuk bakımı* alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 7). Buna göre;

Öğrencilerin, yaşa bağlı olarak *aile kurumu ve güven* boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)} = 2,06$; $p = 0,047$]. Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, 26 yaş ve üstündeki öğrencilerin ($\bar{X}_{26 \text{ yaş ve üstü}} = 8,82$) *aile kurumu*

ve *güvene* 18-25 yaş grubu öğrencilerinden ($\bar{X}_{18-25 \text{ yaş}}=8,38$) daha çok önem verdikleri görülmektedir. *T* testi sonrası anlamlı fark bulunduğu durumda, etki derecesini (effect size) belirlemek üzere Cohen's *d* hesaplanmıştır. Yaşın, öğrencilerin *aile kurumu* ve *güven* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu bulunmuştur ($d_{Cohen}=0,31$).

Öğrencilerin, yaşa bağlı olarak *dini ve siyasi benzerlik* boyutu puanları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=2,89$; $p=0,001$]. 26 yaş ve üstündeki öğrencilerin ($\bar{X}_{26 \text{ yaş ve üstü}}=5,38$) *dini ve siyasi benzerliği* 18-25 yaş grubu öğrencilerinden ($\bar{X}_{18-25 \text{ yaş}}=4,49$) daha çok önemsedikleri görülmektedir. Yaşın, öğrencilerin *dini ve siyasi benzerlik* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu bulunmuştur ($d_{Cohen}=0,43$).

Öğrencilerin, yaşa bağlı olarak *çocuk bakımı* boyutu puanları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=2,75$; $p=0,004$]. 26 yaş ve üstündeki öğrencilerin ($\bar{X}_{26 \text{ yaş ve üstü}}=7,48$) *çocuk bakımını* 18-25 yaş grubu öğrencilerinden ($\bar{X}_{18-25 \text{ yaş}}=6,90$) daha çok önemsedikleri görülmektedir. Yaşın, öğrencilerin *çocuk bakımı* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve 'orta' derecede olduğu bulunmuştur ($d_{Cohen}=0,41$).

Tablo 8: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik *t* Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-test			Etki (<i>d</i>)
		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>	
Aile kurumu ve güven	Kadın	381	8,67	0,62	3,64	430	0,000***	0,54
	Erkek	51	8,24	1,08				
Sosyoekonomik durum	Kadın	381	6,01	1,79	5,31	430	0,000***	0,79
	Erkek	51	4,38	2,38				
Dini ve siyasi benzerlik	Kadın	381	5,34	1,88	5,33	430	0,000***	0,79
	Erkek	51	3,68	2,15				
Fiziksel özellik	Kadın	381	6,09	1,70	2,74	430	0,007**	0,41
	Erkek	51	6,82	1,53				
Bekâret	Kadın	381	5,27	2,74	1,64	430	0,102	0,24
	Erkek	51	6,00	2,86				
Çocuk bakımı	Kadın	381	7,35	1,34	5,26	430	0,000***	0,78
	Erkek	51	6,10	2,02				
Aşk	Kadın	381	8,09	1,06	2,62	430	0,009**	0,39
	Erkek	51	7,64	1,08				

p*<.01, *p*<.001

Üniversite öğrencilerinin, eş seçme stratejileri düzeylerinin (puanlarının), cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan ilişkisiz gruplar *t* testine göre, cinsiyet değişkeni envanterin *bekaret* alt boyutu hariç diğer tüm boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 8). Buna göre;

Kadın ve erkek öğrencilerin, *aile kurumu ve güven* boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=3,64$; $p<.001$]. Gruplara ait ortalama puanlara bakıldığında; kadınların ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=8,67$) *aile kurumu ve güvene* erkeklerden ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=8,24$) daha çok önem verdikleri görülmektedir. Cinsiyetin, öğrencilerin *aile kurumu ve güven* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,54$).

Öğrencilerin, cinsiyete bağlı olarak *sosyoekonomik durum* boyutu puanları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=5,31$; $p<.001$]. Kadınların ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=6,01$) *sosyoekonomik durumu* erkeklerden ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=4,38$) daha çok önemsedikleri görülmektedir. Cinsiyetin, öğrencilerin *sosyoekonomik durum* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,79$).

Öğrencilerin, cinsiyete bağlı olarak *dini ve siyasi benzerlik* boyutu puanları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=5,33$; $p<.001$]. Kadınların ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=5,34$) *dini ve siyasi benzerliği* erkeklerden ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=3,68$) daha çok önemsedikleri görülmektedir. Cinsiyetin, öğrencilerin *dini ve siyasi benzerlik* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,79$).

Kadın ve erkek öğrencilerin, *fiziksel özellik* boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=2,74$; $p=0,007$]. Erkeklerin ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=6,82$) *fiziksel özelliğe* kadınlardan ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=6,09$) daha çok önem verdikleri görülmektedir. Cinsiyetin, öğrencilerin *fiziksel özellik* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,41$).

Öğrencilerin, cinsiyete bağlı olarak *çocuk bakımı* boyutu puanları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=5,26$; $p<.001$]. Kadınların ($\bar{X}_{26 \text{ yaş ve üstü}}=7,35$) *çocuk bakımını* erkeklerden ($\bar{X}_{18-25 \text{ yaş}}=6,10$) daha çok önemsedikleri görülmektedir. Cinsiyetin, öğrencilerin *çocuk bakımı* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘büyük’ olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,78$).

Son olarak, kadın ve erkek öğrencilerin, *aşk* boyutu puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=2,62$; $p=0,009$]. Kadınların ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=8,09$) *aşk* erkeklerden ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=7,64$) daha çok önemsedikleri görülmektedir. Cinsiyetin, öğrencilerin *aşk* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,39$).

Tablo 9: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Aile SED'i	Betimsel İst.			ANOVA		Tukey HSD	Etki (η^2)
		n	$\bar{X}$	ss	F	p		
Aile kurumu ve güven	Düşük ve ortanın altı (1)	40	8,69	0,56	0,29	0,747	-	-
	Orta (2)	247	8,58	0,75				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	8,58	0,79				
Sosyoekonomik durum	Düşük ve ortanın altı (1)	40	6,15	2,01	5,36	0,003**	1 > 2, 3	0,076
	Orta (2)	247	5,69	2,03				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	5,77	1,92				
Dini ve siyasi benzerlik	Düşük ve ortanın altı (1)	40	5,31	1,81	0,27	0,763	-	-
	Orta (2)	247	5,01	2,09				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	5,02	1,98				
Fiziksel özellik	Düşük ve ortanın altı (1)	40	6,10	1,51	6,23	0,001**	3 > 1, 2	0,089
	Orta (2)	247	6,14	1,77				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	6,59	1,53				
Bekâret	Düşük ve ortanın altı (1)	40	5,00	2,51	0,40	0,672	-	-
	Orta (2)	247	5,40	2,80				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	5,56	2,82				
Çocuk bakımı	Düşük ve ortanın altı (1)	40	7,22	1,59	0,06	0,942	-	-
	Orta (2)	247	7,11	1,54				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	7,14	1,59				
Aşk	Düşük ve ortanın altı (1)	40	8,20	0,93	1,09	0,339	-	-
	Orta (2)	247	8,03	1,09				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	7,86	1,09				

** $p < .01$

Üniversite öğrencilerinin, eş seçme stratejileri düzeylerinin (puanlarının), ailelerinin gelir durumuna bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan tek-yönlü varyans analizine (ANOVA) göre, aile gelir değişkeni envanterin *sosyoekonomik durum* ve *fiziksel özellik* alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 9). Buna göre;

Öğrencilerin, aile gelirine göre *sosyoekonomik durum* boyutu puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [$F_{(2; 430)}=5,36; p=0,003$]. Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Tukey HSD testine göre; aile geliri düşük ve ortanın altı olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Düşük ve ortanın altı}}=6,15$) *sosyoekonomik duruma* verdikleri önem aile geliri orta ile ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{Orta}}=5,69$; $\bar{X}_{\text{Ortanın üstü ve yüksek}}=5,77$) daha yüksektir. Aile gelirinin, öğrencilerin *sosyoekonomik durum* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,076$).

Öğrencilerin, aile gelirine göre *fiziksel özellik* boyutu puanları arasında da anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [$F_{(2; 430)}=6,23; p=0,001$]. Tukey *HSD* testine göre; aile geliri ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Ortanın üstü ve yüksek}}=6,59$) *fiziksel özelliğe* verdikleri önem aile geliri düşük ve ortanın altı ile orta düzeyde olan öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{Düşük ve ortanın altı}}=6,10$; $\bar{X}_{\text{Orta}}=6,14$) daha yüksektir. Aile gelirinin, öğrencilerin *fiziksel özellik* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,089$).

Tablo 10: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Annenin Eğitim Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Aile kurumu ve güven	Okuryazar değil (1)	19	159,68	10,78	4	0,029*	1, 2 > 5	0,025
	İlkokul (2)	138	153,62					
	Ortaokul (3)	70	129,43					
	Lise (4)	102	129,02					
	Yüksek öğretim (5)	103	105,61					
Sosyoekonomik durum	Okuryazar değil (1)	19	131,65	3,05	4	0,550	-	-
	İlkokul (2)	138	139,62					
	Ortaokul (3)	70	119,93					
	Lise (4)	102	123,29					
	Yüksek öğretim (5)	103	136,94					
Dini ve siyasi benzerlik	Okuryazar değil (1)	19	117,82	8,03	4	0,090	-	-
	İlkokul (2)	138	148,08					
	Ortaokul (3)	70	120,40					
	Lise (4)	102	127,12					
	Yüksek öğretim (5)	103	117,74					
Fiziksel özellik	Okuryazar değil (1)	19	124,29	6,05	4	0,195	-	-
	İlkokul (2)	138	135,95					
	Ortaokul (3)	70	128,76					
	Lise (4)	102	128,03					
	Yüksek öğretim (5)	103	145,14					
Bekâret	Okuryazar değil (1)	19	141,29	20,16	4	0,000***	1, 2, 3 > 5	0,047
	İlkokul (2)	138	147,42					
	Ortaokul (3)	70	150,44					
	Lise (4)	102	114,81					
	Yüksek öğretim (5)	103	95,78					
Çocuk bakımı	Okuryazar değil (1)	19	155,32	11,82	4	0,019*	1, 2 > 4, 5	0,027
	İlkokul (2)	138	150,36					
	Ortaokul (3)	70	128,36					
	Lise (4)	102	104,34					
	Yüksek öğretim (5)	103	101,46					
Aşk	Okuryazar değil (1)	19	111,21	4,53	4	0,340	-	-
	İlkokul (2)	138	140,59					
	Ortaokul (3)	70	124,03					
	Lise (4)	102	137,92					
	Yüksek öğretim (5)	103	120,89					

* $p < .05$, *** $p > .001$

Üniversite öğrencilerinin, eş seçme stratejileri düzeylerinin (puanlarının), annenin eğitim durumuna bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre, annenin eğitim durumu değişkeni envanterin *aile kurumu ve güven* ile *bekâret* ve *çocuk bakımı* alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 10). Buna göre;

Öğrencilerin, annenin eğitim durumuna göre *aile kurumu ve güven* boyutu puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($X^2_{(4)}=10,78$; $p=0,029$). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; annesi okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=159,68; Sıra Ortalaması İlkokul=153,62) *aile kurumu ve güvene* verdikleri önem, annesi yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması Yükseköğretim=105,61) daha yüksektir. Annenin eğitim durumunun, öğrencilerin *aile kurumu ve güven* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,025$).

Öğrencilerin, annenin eğitim durumuna bağlı olarak *bekâret* boyutu puanları arasında da anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($X^2_{(4)}=20,16$; $p<.001$). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; annesi okuryazar olmayan ile ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=141,29; Sıra Ortalaması İlkokul=147,42; Sıra Ortalaması Ortaokul=150,44) *bekarete* verdikleri önem, annesi yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması Yükseköğretim=95,78) daha yüksektir. Annenin eğitim durumunun, öğrencilerin *bekâret* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,047$).

Öğrencilerin, annenin eğitim durumuna bağlı olarak *çocuk bakımı* boyutu puanları arasında da anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($X^2_{(4)}=11,82$; $p=0,019$). Post-hoc Mann-Whitney *U* testine göre; annesi okuryazar olmayan ile ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=155,32; Sıra Ortalaması İlkokul=150,36; Sıra Ortalaması Ortaokul=150,44) *çocuk bakımına* verdikleri önem, annesi lise ve yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması Lise=104,34; Sıra Ortalaması Yükseköğretim=101,46) daha yüksektir. Annenin eğitim durumunun, öğrencilerin *çocuk bakımı* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,027$).

Tablo 11: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$)

Boyut	Babanın Eğitim Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Aile kurumu ve güven	Okuryazar değil (1)	5	156,50	7,64	4	0,106	-	-
	İlkokul (2)	85	144,33					
	Ortaokul (3)	75	126,81					
	Lise (4)	124	139,71					
	Yüksek öğretim (5)	143	114,83					
Sosyoekonomik durum	Okuryazar değil (1)	5	144,88	5,73	4	0,220	-	-
	İlkokul (2)	85	134,34					
	Ortaokul (3)	75	138,08					
	Lise (4)	124	133,26					
	Yüksek öğretim (5)	143	129,35					
Dini ve siyasi benzerlik	Okuryazar değil (1)	5	142,50	6,11	4	0,191	-	-
	İlkokul (2)	85	144,55					
	Ortaokul (3)	75	137,73					
	Lise (4)	124	125,32					
	Yüksek öğretim (5)	143	128,15					
Fiziksel özellik	Okuryazar değil (1)	5	40,75	11,08	4	0,026*	1 < diğer	0,026
	İlkokul (2)	85	129,25					
	Ortaokul (3)	75	123,58					
	Lise (4)	124	141,64					
	Yüksek öğretim (5)	143	143,69					
Bekâret	Okuryazar değil (1)	5	180,25	10,72	4	0,030*	1 > 4, 5	0,025
	İlkokul (2)	85	150,27					
	Ortaokul (3)	75	152,02					
	Lise (4)	124	114,67					
	Yüksek öğretim (5)	143	115,09					
Çocuk bakımı	Okuryazar değil (1)	5	128,75	6,37	4	0,173	-	-
	İlkokul (2)	85	149,86					
	Ortaokul (3)	75	134,46					
	Lise (4)	124	127,19					
	Yüksek öğretim (5)	143	122,14					
Aşk	Okuryazar değil (1)	5	124,38	7,37	4	0,118	-	-
	İlkokul (2)	85	128,99					
	Ortaokul (3)	75	134,50					
	Lise (4)	124	141,99					
	Yüksek öğretim (5)	143	127,08					

* $p < .05$

Üniversite öğrencilerinin, eş seçme stratejileri düzeylerinin (puanlarının), babanın eğitim durumuna bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre, babanın eğitim durumu değişkeni envanterin *fiziksel özellik* ve *bekâret* alt boyutları bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 11). Buna göre;

Öğrencilerin, babanın eğitim durumuna göre *fiziksel özellik* boyutu puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($X^2_{(4)}=11,08$; $p=0,026$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; babası okuryazar olmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=40,75) *fiziksel özelliğe* verdikleri önem, diğer tüm öğrencilerden (Sıra Ortalaması İlkokul=129,25; Sıra Ortalaması Ortaokul=123,58; Sıra Ortalaması Lise=141,64; Sıra Ortalaması Yükseköğretim=143,69) daha düşüktür. Babanın eğitim durumunun, öğrencilerin *fiziksel özellik* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,026$).

Öğrencilerin, babanın eğitim durumuna bağlı olarak *bekâret* boyutu puanları arasında da anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($X^2_{(4)}=10,72$; $p=0,030$). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; babası okuryazar olmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=180,25) *bekarete* verdikleri önem, babası lise ve yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması Lise=114,67; Sıra Ortalaması Yükseköğretim=115,09) daha yüksektir. Babanın eğitim durumunun, öğrencilerin *bekâret* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,025$).

Tablo 12: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Anne-Babanın Hayatta Olması Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$)

Boyut	Anne-Babanın Hayatta Olma Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Aile kurumu ve güven	Anne vefat (1)	8	139,00	0,15	2	0,929	-	-
	Baba vefat (2)	21	137,12					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	131,49					
Sosyoekonomik durum	Anne vefat (1)	8	151,50	3,96	2	0,138	-	-
	Baba vefat (2)	21	97,74					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	134,01					
Dini ve siyasi benzerlik	Anne vefat (1)	8	158,00	4,82	2	0,090	-	-
	Baba vefat (2)	21	94,88					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	134,08					
Fiziksel özellik	Anne vefat (1)	8	168,20	2,72	2	0,257	-	-
	Baba vefat (2)	21	109,09					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	132,87					
Bekâret	Anne vefat (1)	8	81,80	8,25	2	0,016*	3 > 1, 2	0,019
	Baba vefat (2)	21	88,35					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	135,83					
Çocuk bakımı	Anne vefat (1)	8	146,10	0,46	2	0,795	-	-
	Baba vefat (2)	21	141,18					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	131,06					
Aşk	Anne vefat (1)	8	111,30	0,72	2	0,697	-	-
	Baba vefat (2)	21	142,44					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	131,69					

* $p < .05$

Üniversite öğrencilerinin, eş seçme stratejileri düzeylerinin (puanlarının), anne-babanın hayatta olma durumuna bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre anne-babanın hayatta olması durumu sadece *bekâret* boyutu bakımından anlamlı bir farka neden olmaktadır ($\chi^2_{(2)}=8,25$; $p=0,016$) (Tablo 12). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; anne-babası (her iki ebeveyni de) hayatta öğrenciler (Sıra Ortalaması Anne-baba hayatta=135,83) *bekarete* diğer öğrencilerden (Sıra Ortalaması Anne vefat=81,80; Sıra Ortalaması Baba vefat=88,35) daha çok önem vermektedir. Anne-babanın hayatta olması durumunun, öğrencilerin *bekâret* eş seçme stratejisine ilişkin algı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,019$).

Tablo 13: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Boyutları Puanlarının Anne-Babanın Tutumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$)

Boyut	Anne-Babanın Tutumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Aile kurumu ve güven	Aşırı baskıcı (1)	26	127,79	9,24	4	0,055	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	147,74					
	Kararsız (3)	115	137,90					
	Aşırı koruyucu (4)	95	139,63					
	Demokratik (5)	132	123,14					
Sosyoekonomik durum	Aşırı baskıcı (1)	26	144,36	1,40	4	0,844	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	135,00					
	Kararsız (3)	115	134,54					
	Aşırı koruyucu (4)	95	134,83					
	Demokratik (5)	132	124,47					
Dini ve siyasi benzerlik	Aşırı baskıcı (1)	26	103,86	7,74	4	0,102	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	129,93					
	Kararsız (3)	115	118,38					
	Aşırı koruyucu (4)	95	148,39					
	Demokratik (5)	132	137,45					
Fiziksel özellik	Aşırı baskıcı (1)	26	110,11	2,51	4	0,643	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	119,33					
	Kararsız (3)	115	132,99					
	Aşırı koruyucu (4)	95	139,07					
	Demokratik (5)	132	133,54					
Bekaret	Aşırı baskıcı (1)	26	131,39	5,95	4	0,503	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	123,30					
	Kararsız (3)	115	119,96					
	Aşırı koruyucu (4)	95	152,39					
	Demokratik (5)	132	124,22					
Çocuk bakımı	Aşırı baskıcı (1)	26	108,93	7,82	4	0,099	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	119,89					
	Kararsız (3)	115	135,22					
	Aşırı koruyucu (4)	95	151,64					
	Demokratik (5)	132	121,97					
Aşk	Aşırı baskıcı (1)	26	108,00	1,82	4	0,768	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	129,87					
	Kararsız (3)	115	130,64					
	Aşırı koruyucu (4)	95	134,34					
	Demokratik (5)	132	136,21					

Üniversite öğrencilerinin, eş seçme stratejileri düzeylerinin (puanlarının), anne-babanın tutumuna ilişkin algılarına bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre anne-baba tutumu öğrencilerin eş seçme stratejileri bakımından anlamlı bir farka neden olmamaktadır ($p>.05$) (Tablo 13).

3.5. Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin, çocukluk çağı olumsuz yaşantılarını (travmalarını) belirlemek üzere 10 madde ve tek boyuttan oluşan Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği (ÇÇOYÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin maddeleri araştırmaya katılan bireylerce maddedeki ifadenin kendi durumuna uyması durumunda ‘Evet’ (1) olarak işaretlenmekte olup, tümü olumsuz ifadelerin toplam puanı 0 ile 10 arasında değişebilmektedir. Bir kesme puanı belirlenmemiş olan ölçekten alınan yüksek puan çocukluk çağına ait olumsuz yaşantının düzeyini ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin betimsel istatistikler aşağıda, Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılarına İlişkin Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler (N=432)

Boyut/Ölçek	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	ss
ÇÇOYÖ	0,00	8,00	1,70	0,35

Tablo 14’de öğrencilerin, çocukluk çağı olumsuz yaşantısına yönelik hesaplanan ortalama puanları verilmiştir. Buna göre öğrencilerin puanları 0,00 ile 8,00 arasında değişmekte olup ortalama puan $1,70 \pm 0,35$ olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek puanın 0,00 ile 10,00 arasında değişebileceği göz önünde bulundurulduğunda, çalışmaya katılan öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeylerinin son derece düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin, bazı demografik özelliklerine bağlı olarak çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeylerinde (puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 15: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik *t* Testi Sonuçları (N=432)

Ölçek	Yaş	Betimsel İst.			t-test			Etki (d)
		n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p	
ÇÇOYÖ	18-25 yaş	381	1,61	1,80	2,03	430	0,044*	0,30
	26 yaş ve üstü	51	2,15	2,01				

* $p < .05$

Öğrencilerin, yaşa bağlı olarak çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=2,03$; $p=0,044$] (Tablo 15). Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde; 26 yaş ve üstündeki öğrencilerin ($\bar{X}_{26 \text{ yaş ve üstü}}=2,15$) çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanlarının, 18-25 yaş grubu öğrencilerinden ($\bar{X}_{18-25 \text{ yaş}}=1,61$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Yaşın, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($d_{Cohen}=0,30$).

Tablo 16: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik *t* Testi Sonuçları (N=432)

Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-test			Etki (d)
		n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p	
ÇÇOYÖ	Kadın	381	1,81	1,90	2,11	430	0,036*	0,31
	Erkek	51	1,19	1,47				

* $p < .05$

Kadın ve erkek öğrencilerin, çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=2,11$; $p=0,036$] (Tablo 16). Kadınların ($\bar{X}_{Kadın}=1,81$) çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları erkeklerden ($\bar{X}_{Erkek}=1,19$) daha yüksektir. Cinsiyetin, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($d_{Cohen}=0,31$).

Tablo 17: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Testi Sonuçları (N=432)

Ölçek	Aile SED'i	Betimsel İst.			ANOVA		Tukey HSD	Etki (η^2)
		n	$\bar{X}$	ss	F	p		
ÇÇOYÖ	Düşük ve ortanın altı (1)	40	2,67	2,43	4,42	0,013*	1 > 2, 3	0,033
	Orta (2)	247	1,64	1,74				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	1,59	1,75				

* $p < .05$

Öğrencilerin, aile gelirine göre çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur [$F_{(2; 430)}=4,42$; $p=0,013$] (Tablo 17). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Tukey HSD testine göre; aile geliri düşük ve

ortanın altı olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Düşük ve ortanın altı}}=2,67$) çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları, aile geliri orta ile ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{Orta}}=1,64$; $\bar{X}_{\text{Ortanın üstü ve yüksek}}=1,59$) daha yüksektir. Aile gelirinin, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,033$).

Tablo 18: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (N=432)

Ölçek	Annenin Eğitim Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
ÇÇOYÖ	Okuryazar değil (1)	19	181,85	10,60	4	0,031*	1 > diğer	0,025
	İlkokul (2)	138	129,89					
	Ortaokul (3)	70	135,33					
	Lise (4)	102	115,72					
	Yüksek öğretim (5)	103	134,27					

* $p < .05$

Öğrencilerin, annenin eğitim durumuna göre çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($X^2_{(4)}=10,60$; $p=0,031$) (Tablo 18). Farklılığın kaynağını bulmak üzere yapılan post-hoc Mann-Whitney U testine göre; annesi okuryazar olmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=181,85) çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanı, diğer tüm öğrencilerden (Sıra Ortalaması ilkokul=129,89; Sıra Ortalaması Ortaokul=135,33; Sıra Ortalaması Lise=115,72; Sıra Ortalaması Yükseköğretim=134,27) daha yüksektir. Annenin eğitim durumunun, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,025$).

Tablo 19: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (N=432)

Ölçek	Babanın Eğitim Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
ÇÇOYÖ	Okuryazar değil (1)	5	126,00	3,09	4	0,543	-	-
	İlkokul (2)	85	141,52					
	Ortaokul (3)	75	135,19					
	Lise (4)	124	120,53					
	Yüksek öğretim (5)	143	134,18					

* $p < .05$

Üniversite öğrencilerinin, çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeylerinin (puanlarının), babanın eğitim durumuna bağlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

(Tablo 19). Başka bir deyişle, babanın eğitim durumunun, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi (puanı) üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Tablo 20: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Anne-Babanın Hayatta Olması Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (N=432)

Ölçek	Anne-Babanın Hayatta Olma Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
ÇÇÖYÖ	Anne vefat (1)	8	162,60	13,27	2	0,006**	1, 2 > 3	0,031
	Baba vefat (2)	21	165,88					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	109,89					

** $p < .01$

Öğrencilerinin, çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeylerinin (puanlarının), anne-babanın hayatta olma durumuna bağlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($X^2_{(2)}=13,27$; $p=0,006$) (Tablo 20). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; anne ve babası vefat etmiş olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Anne vefat=162,60; Sıra Ortalaması Baba vefat=165,88) çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanı/düzeyi, anne-babası hayatta olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması Anne-baba hayatta=109,89) daha yüksektir. Anne-babanın hayatta olması durumunun, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,031$).

Tablo 21: Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantı Puanlarının Anne-Babanın Tutumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Anne-Babanın Tutumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
ÇÇÖYÖ	Aşırı baskıcı (1)	26	194,36	35,25	4	0,000***	1, 4 > 2, 3, 4	0,082
	Aşırı hoş görülü (2)	64	86,83					
	Kararsız (3)	115	91,65					
	Aşırı koruyucu (4)	95	187,09					
	Demokratik (5)	132	89,01					

*** $p < .001$

Öğrencilerinin, çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeylerinin (puanlarının), anne-baba tutumuna bağlı olarak da farklılaştığı bulunmuştur ($X^2_{(2)}=35,25$; $p < .001$) (Tablo 21). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; anne-babası aşırı baskıcı ve aşırı koruyucu olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Aşırı baskıcı=194,36; Sıra Ortalaması Aşırı koruyucu=187,09) çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanı/düzeyi, anne-babası aşırı hoşgörülü, kararsız ve demokratik olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması Aşırı hoşgörülü=86,83; Sıra Ortalaması Kararsız=91,65; Sıra Ortalaması Demokratik=89,01) daha yüksektir. Anne-baba tutumunun,

öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,082$).

3.6. Öğrencilerin Bağlanma Stillerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin, bağlanma stillerini belirlemek üzere 18 madde ve üç boyuttan meydana gelen Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği kullanılmıştır. 5’li likert tipi ölçek maddeleri araştırmaya katılan bireylerce ‘Kesinlikle katılmıyorum’ (1) ile ‘Kesinlikle katılıyorum’ (5) derecelendirmelerinden biri seçilerek yapılmaktadır. Boyutlardan alınan puanın yüksekliği bireyin o boyutta ifade edilen bağlanma stilini ne düzeyde benimsediğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bağlanma stili boyutlarından aldıkları puanlara ilişkin betimsel istatistikler aşağıda, Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler (N=432)

Boyut	$\bar{X}$	ss
Güvenli bağlanma stili	3,96	0,56
Kaçınan bağlanma stili	2,05	0,62
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	2,63	0,78

Tablo 22’de öğrencilerin, bağlanma stillerine yönelik olarak hesaplanan ortalama puanları verilmiştir. Buna göre öğrencilerin en *çok güvenli bağlanma stilini* ($\bar{X}=3,96\pm0,56$), daha sonra ise *kaygılı-kararsız* ($\bar{X}=2,63\pm0,78$) ve en son *kaçınan bağlanma stilini* ($\bar{X}=2,05\pm0,62$) kullandıkları söylenebilir. Boyutlara ilişkin alınabilecek ortalama puanların 1,00 ile 5,00 arasında olduğu düşünülürse, öğrencilerin güvenli bağlanma stili düzeylerinin yüksek, kaygılı-kararsız bağlanma düzeylerinin orta ve kaçınan bağlanma stili düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin, bazı demografik özelliklerine bağlı olarak bağlanma stili düzeylerinde (puanlarında) anlamlı farklılaşmalar olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 23: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik t Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Yaş	Betimsel İst.			t-test			Etki (d)
		n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p	
Güvenli bağlanma stili	18-25 yaş	381	3,97	0,56	0,25	430	0,800	-
	26 yaş ve üstü	51	3,94	0,57				
Kaçınan bağlanma stili	18-25 yaş	381	2,04	0,59	0,46	430	0,645	-
	26 yaş ve üstü	51	2,09	0,76				
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	18-25 yaş	381	2,59	0,77	1,84	430	0,067	-
	26 yaş ve üstü	51	2,82	0,79				

Üniversite öğrencilerinin, bağlanma stili düzeylerinin (puanlarının), yaşa bağlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($p>.05$) (Tablo 23). Başka bir deyişle, yaştan, öğrencilerin bağlanma stili düzeyi (puanı) üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Tablo 24: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik t Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-test			Etki (d)
		n	$\bar{X}$	ss	t	sd	p	
Güvenli bağlanma stili	Kadın	381	4,05	0,55	2,23	430	0,32*	0,33
	Erkek	51	3,82	0,62				
Kaçınan bağlanma stili	Kadın	381	2,04	0,63	0,65	430	0,519	-
	Erkek	51	2,10	0,59				
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	Kadın	381	2,63	0,78	0,10	430	0,918	-
	Erkek	51	2,62	0,76				

* $p<.05$

Üniversite öğrencilerinin, bağlanma stili düzeylerinin (puanlarının), cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan ilişkisiz gruplar t testine göre, cinsiyet değişkeni sadece *güvenli bağlanma stili* bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır (Tablo 24). Buna göre; kadın ve erkek öğrencilerin, *güvenli bağlanma* düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur [$t_{(430)}=2,25$; $p=0,032$]. Gruplara ait ortalama puanlara bakıldığında; kadınların ($\bar{X}_{\text{Kadın}}=4,05$) *güvenli bağlanma* düzeylerinin erkeklerden ($\bar{X}_{\text{Erkek}}=3,82$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Cinsiyetin, öğrencilerin *güvenli bağlanma* düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($d_{\text{Cohen}}=0,33$).

Tablo 25: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Ailenin Sosyoekonomik Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik ANOVA Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Aile SED'i	Betimsel İst.			ANOVA		Tukey HSD	Etki (η^2)
		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>		
Güvenli bağlanma stili	Düşük ve ortanın altı (1)	40	3,87	0,65	0,43	0,652	-	-
	Orta (2)	247	3,98	0,53				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	3,96	0,61				
Kaçınan bağlanma stili	Düşük ve ortanın altı (1)	40	2,08	0,56	0,26	0,769	-	-
	Orta (2)	247	2,03	0,62				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	2,08	0,65				
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	Düşük ve ortanın altı (1)	40	3,14	0,72	6,92	0,001**	1 > 2, 3	0,073
	Orta (2)	247	2,59	0,75				
	Ortanın üstü ve yüksek (3)	145	2,54	0,81				

** $p < .01$

Üniversite öğrencilerinin, bağlanma stili düzeylerinin (puanlarının), ailelerinin gelir durumuna bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan tek-yönlü varyans analizine (ANOVA) göre, aile gelir değişkeni bağlanma stillerinden sadece *kaygılı-kararsız bağlanma stili* bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır [$F_{(2; 430)}=6,92; p=0,001$] (Tablo 25). Post-hoc Tukey HSD testine göre; aile geliri düşük ve ortanın altı olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Düşük ve ortanın altı}}=3,14$) *kaygılı-kararsız bağlanma stili* düzeyi, aile geliri orta ile ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerden ($\bar{X}_{\text{Orta}}=2,59; \bar{X}_{\text{Ortanın üstü ve yüksek}}=2,54$) daha yüksektir. Aile gelirinin, öğrencilerin *kaygılı-kararsız bağlanma stili* düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,073$).

Tablo 26: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$)

Boyut	Annenin Eğitim Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Güvenli bağlanma stili	Okuryazar değil (1)	19	126,26	4,32	4	0,365	-	-
	İlkokul (2)	138	132,87					
	Ortaokul (3)	70	117,49					
	Lise (4)	102	147,92					
	Yüksek öğretim (5)	103	127,26					
Kaçınan bağlanma stili	Okuryazar değil (1)	19	102,91	10,03	4	0,040*	5 > 1	0,023
	İlkokul (2)	138	129,61					
	Ortaokul (3)	70	132,82					
	Lise (4)	102	133,36					
	Yüksek öğretim (5)	103	156,48					
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	Okuryazar değil (1)	19	140,21	3,51	4	0,476	-	-
	İlkokul (2)	138	137,83					
	Ortaokul (3)	70	133,82					
	Lise (4)	102	115,19					
	Yüksek öğretim (5)	103	133,93					

* $p < .05$

Üniversite öğrencilerinin, bağlanma stili düzeylerinin (puanlarının), annenin eğitim durumuna bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmak üzere yapılan non-parametrik Kruskal-Wallis H testine göre, annenin eğitim durumu değişkeni bağlanma stillerinden sadece *kaçınan bağlanma stili* bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($X^2_{(4)}=10,03$; $p=0,040$) (Tablo 26). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; annesi yükseköğretim mezunu olan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Yükseköğretim=156,48) *kaçınan bağlanma stili* düzeyi, annesi okuryazar olmayan öğrencilerden (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=112,91) daha yüksektir. Annenin eğitim durumunun, öğrencilerin *kaçınan bağlanma stili* düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,023$).

Tablo 27: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları ($N=432$)

Boyut	Babanın Eğitim Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Güvenli bağlanma stili	Okuryazar değil (1)	5	112,38	2,44	4	0,656	-	-
	İlkokul (2)	85	130,45					
	Ortaokul (3)	75	129,65					
	Lise (4)	124	140,75					
	Yüksek öğretim (5)	143	127,71					
Kaçınan bağlanma stili	Okuryazar değil (1)	5	60,63	12,85	4	0,34*	1 < Diğer	0,030
	İlkokul (2)	85	135,56					
	Ortaokul (3)	75	123,18					
	Lise (4)	124	132,36					
	Yüksek öğretim (5)	143	138,44					
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	Okuryazar değil (1)	5	116,88	2,41	4	0,661	-	-
	İlkokul (2)	85	124,48					
	Ortaokul (3)	75	141,57					
	Lise (4)	124	138,07					
	Yüksek öğretim (5)	143	126,46					

* $p < ,05$

Babanın eğitim durumu değişkeni, bağlanma stillerinden sadece *kaçınan bağlanma stili* bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($\chi^2_{(4)}=12,85$; $p=0,034$) (Tablo 27). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; babası okuryazar olmayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması Okuryazar değil=156,48) *kaçınan bağlanma stili* düzeyi, diğer tüm öğrencilerden (Sıra Ortalaması İlkokul=135,56; Sıra Ortalaması Ortaokul=123,18; Sıra Ortalaması Lise=132,36; Sıra Ortalaması Yükseköğretim=138,44) daha düşüktür. Babanın eğitim durumunun, öğrencilerin *kaçınan bağlanma stili* düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘küçük’ olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,030$).

Tablo 28: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Anne-Babanın Hayatta Olması Durumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Anne-Babanın Hayatta Olma Durumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Güvenli bağlanma stili	Anne vefat (1)	8	143,60	2,28	2	0,320	-	-
	Baba vefat (2)	21	157,76					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	129,94					
Kaçınan bağlanma stili	Anne vefat (1)	8	153,20	0,40	2	0,819	-	-
	Baba vefat (2)	21	130,85					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	131,64					
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	Anne vefat (1)	8	121,20	2,11	2	0,349	-	-
	Baba vefat (2)	21	118,65					
	Her ikisi de hayatta (3)	403	133,79					

Üniversite öğrencilerinin, bağlanma stili düzeylerinin (puanlarının), anne-babanın hayatta olma durumuna bağlı olarak anlamlı bir farklılaşma göstermediği bulunmuştur ($p>.05$) (Tablo 28).

Tablo 29: Öğrencilerin Bağlanma Stilleri Puanlarının Anne-Babanın Tutumuna Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları (N=432)

Boyut	Anne-Babanın Tutumu	Betimsel		Kruskal-Wallis H			M-W	Etki (η^2)
		n	Sıra Ort.	χ^2	sd	p		
Güvenli bağlanma stili	Aşırı baskıcı (1)	26	58,11	30,13	4	0,000***	2, 5 > 1	0,070
	Aşırı hoş görülü (2)	64	162,67					
	Kararsız (3)	115	111,78					
	Aşırı koruyucu (4)	95	131,23					
	Demokratik (5)	132	153,59					
Kaçınan bağlanma stili	Aşırı baskıcı (1)	26	140,43	8,96	4	0,062	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	188,17					
	Kararsız (3)	115	146,53					
	Aşırı koruyucu (4)	95	124,73					
	Demokratik (5)	132	133,80					
Kaygılı-kararsız bağlanma stili	Aşırı baskıcı (1)	26	151,61	8,19	4	0,085	-	-
	Aşırı hoş görülü (2)	64	117,52					
	Kararsız (3)	115	141,19					
	Aşırı koruyucu (4)	95	143,74					
	Demokratik (5)	132	116,08					

*** $p<.001$

Anne-baba tutumu değişkeni, bağlanma stillerinden sadece *güvenli bağlanma stili* bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($X^2_{(4)}=30,13$; $p<.001$) (Tablo 29). Post-hoc Mann-Whitney U testine göre; anne-baba tutumunu aşırı hoşgörülü ve demokratik olarak algılayan öğrencilerin (Sıra Ortalaması $A_{\text{aşırı hoşgörülü}}=162,67$; Sıra Ortalaması $A_{\text{demokratik}}=153,59$) *güvenli bağlanma stili* düzeyi, anne-babası aşırı baskıcı olan öğrencilerden (Sıra Ortalaması $A_{\text{aşırı baskıcı}}=58,11$) daha yüksektir. Anne-baba tutumunun,

öğrencilerin *güvenli bağlanma stili* düzeyi (puanı) üzerindeki etkisinin anlamlı ve ‘orta’ derecede olduğu bulunmuştur ($\eta^2=0,070$).

3.7. Araştırma Hipotezlerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın amaçları bölümünde belirlenen hipotezlere yönelik testlerin sonuçları bu bölümde sunulmuştur. Test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir;

H1: Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden; çocuk bakımı ile aile kurumu ve güven stratejileri ile çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden; aile kurumu ve güven, çocuk bakımı ve aşk stratejileri ile güvenli bağlanma stilleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı düzeyi ile güvenli bağlanma stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçimi stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü vardır.

İlk üç hipotezin testi için Pearson momentler çarpımı korelasyonu katsayıları hesaplanmış, dördüncü hipotez (aracılık/mediator rolü) için ise Yapısal Eşitlik Modelinden (YEM) yararlanılmıştır.

İlişki katsayılarının (r) değerlendirilmesinde Büyüköztürk’ün (2018) belirttiği sınırlar dikkate alınmıştır.

Tablo 30: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Düzeyi İle Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları

Boyut/Ölçek		Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar
Aile kurumu ve güven	<i>r</i>	-0,029
	<i>p</i>	0,643
Sosyoekonomik durum	<i>r</i>	-0,005
	<i>p</i>	0,931
Dini ve siyasi benzerlik	<i>r</i>	-0,054
	<i>p</i>	0,381
Fiziksel özellik	<i>r</i>	-0,010
	<i>p</i>	0,873
Bekâret	<i>r</i>	-0,027
	<i>p</i>	0,658
Çocuk bakımı	<i>r</i>	-0,413***
	<i>p</i>	0,000
Aşk	<i>r</i>	-0,012
	<i>p</i>	0,848

*** $p < .001$

Tablo 30’da öğrencilerin eş seçme stratejileri düzeyi ile çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arasındaki ilişkilere yönelik korelasyon katsayıları verilmiştir. Buna göre; öğrencilerin eş seçme stratejilerinden sadece *çocukluk bakımı* ($r=-,413$; $p<.001$) düzeyi ile çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arasında negatif yönde ve ‘orta’ güçlükte anlamlı bir ilişki vardır. **H₁** hipotezi kısmi olarak, sadece çocukluk çağı olumsuz yaşantılar ile *çocuk bakımı* boyutu için doğrulanmıştır.

Tablo 31: Öğrencilerin Eş Seçme Stratejileri Düzeyi İle Güvenli Bağlanma Stili Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları

Boyut/Ölçek	Güvenli bağlanma stili	
Aile kurumu ve güven	<i>r</i>	,364***
	<i>p</i>	0,000
Sosyoekonomik durum	<i>r</i>	-0,058
	<i>p</i>	0,345
Dini ve siyasi benzerlik	<i>r</i>	-0,004
	<i>p</i>	0,953
Fiziksel özellik	<i>r</i>	-0,112
	<i>p</i>	0,069
Bekâret	<i>r</i>	0,074
	<i>p</i>	0,230
Çocuk bakımı	<i>r</i>	,127*
	<i>p</i>	0,040
Aşk	<i>r</i>	,330***
	<i>p</i>	0,000

* $p < .05$, *** $p < .001$

Tablo 31’de öğrencilerin eş seçme stratejileri düzeyi ile güvenli bağlanma stili arasındaki ilişkilere yönelik korelasyon katsayıları verilmiştir. Buna göre; öğrencilerin eş seçme stratejilerinden *aile kurumu ve güven* ($r = ,364$; $p < .001$) ve *aşk* ($r = ,330$; $p < .001$) düzeyi ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde ve ‘orta’ güçlükte anlamlı bir ilişki varken, *çocuk bakımı* ile güvenli bağlanma stilleri arasında ise pozitif yönde ve ‘düşük’ güçlükte anlamlı bir ilişki vardır. Başka bir deyişle, güvenle bağlanma stili düzeyi/puanı yüksek olan öğrencilerin eş seçme stratejilerinden *aile kurumu ve güven*, *aşk* ve *çocuk bakımına* verdikleri önem de yüksek olmaktadır (veya tersi). Sonuç olarak, **H₂** hipotezi güvenli bağlanma ile *aile kurumu ve güven*, *aşk* ve *çocuk bakımı* boyutları için doğrulanmış, hipotez kabul edilmiştir.

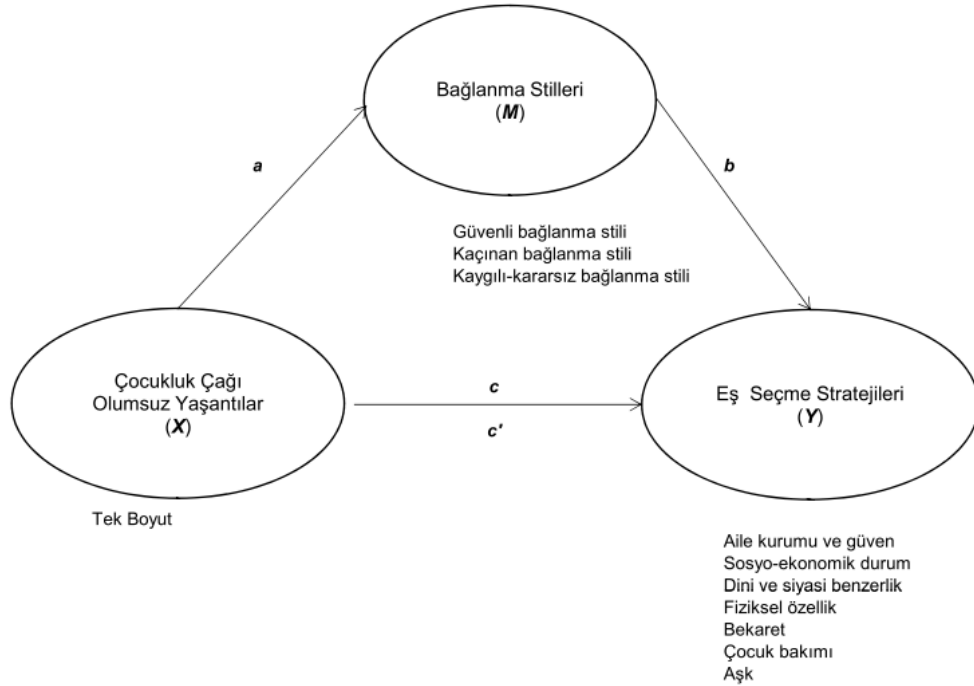
Tablo 32: Güvenli Bağlanma Stili ile Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantıları Arasındaki İlişkilere Yönelik Korelasyon Katsayıları

Boyut/Ölçek	Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar	
Güvenli bağlanma stili	<i>r</i>	-,422***
	<i>p</i>	0,000

*** $p < .001$

Tablo 32’de de görüleceği üzere öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile güvenli bağlanma stili arasında ($r = -.422$; $p < .001$) negatif yönde ve ‘orta’ güçlükte anlamlı bir ilişki vardır. Başka bir deyişle, çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanı (düzeyi) yüksek olan öğrencilerin güvenle bağlanma stili düzeyi/puanı düşük olmaktadır. Veya tersi şekilde; çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanı (düzeyi) düşük olan öğrencilerin güvenle bağlanma stili düzeyi/puanı yüksek olmaktadır. Sonuç olarak, **H₃** hipotezi; “Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile güvenli bağlanma stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır” kabul edilmiştir.

Araştırmanın dördüncü hipotezi olan “Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü vardır.” Testi için Yapısal Eşitlik Modeli kullanılmıştır (Şekil 1).

Şekil 1: Aracılık Rolüne İlişkin Araştırma Modeli

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeğinin (Eren, 2016) üç ve Eş Seçme Stratejileri Envanterinin birbirinden bağımsız yedi boyut (Altuntaş ve Atli, 2015) olması nedeniyle, “**H₄**: Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü vardır.” hipotezinin test edilmesinde aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi alt hipotezler oluşturulmuştur (Tablo 33).

Tablo 33: H₄ Hipotezinin Testine Yönelik Alt Hipotezler

Hipotez	Bağımsız Değişken (X)	Aracı Değişken (M)	Bağımlı Değişken (Y)
H _{4_a1} H _{4_a2} H _{4_a3} H _{4_a4} H _{4_a5} H _{4_a6} H _{4_a7}	ÇÇOY→	Güvenli B.S.→	Aile kurumu ve güven Sosyoekonomik durum Dini ve siyasi benzerlik Fiziksel özellik Bekâret Çocuk bakımı Aşk
H _{4_b1} H _{4_b2} H _{4_b3} H _{4_b4} H _{4_b5} H _{4_b6} H _{4_b7}	ÇÇOY→	Kaçınan B.S.→	Aile kurumu ve güven Sosyoekonomik durum Dini ve siyasi benzerlik Fiziksel özellik Bekâret Çocuk bakımı Aşk
H _{4_c1} H _{4_c2} H _{4_c3} H _{4_c4} H _{4_c5} H _{4_c6} H _{4_c7}	ÇÇOY→	Kaygılı-kararsız B.S.→	Aile kurumu ve güven Sosyoekonomik durum Dini ve siyasi benzerlik Fiziksel özellik Bekâret Çocuk bakımı Aşk

H₄ hipotezinin sınanması, bir aracılık rolünden bahsedilmesi için Gürbüz’e (2019) göre aşağıdaki koşulların gerçekleşmesi gerekir;

1. X ’in Y ’ye etkisi test edilir (c yolu).
2. X ’in M ’e etkisi test edilir (a yolu).
3. M ’in Y ’ye etkisi test edilir (b yolu). Bu etki, X ile M ’nin birlikte regresyona dâhil edilmesi ile test edilmelidir.
4. X ’in M vasıtasıyla Y değişkeni üzerindeki dolaylı etkisi ($a.b$), Sobel testinden daha geçerli sonuçlar veren bootstrap tekniği ile test edilmelidir. Aracılık ya da dolaylı etkiden söz edilebilmek için dolaylı etkiye ait bootstrap testi sonuçlarının anlamlı olması (%95 güven aralıklarının 0 (sıfır) değerini içermemesi) gerekir (Gürbüz, 2019:57-58).

Tablo 34: Aracılık Rolüne İlişkin Analiz Sonuçları

Hipotez	<i>b</i>	Güven Aralığı (Alt–Üst)		Dolaylı Etki (K^2)	Dolaylı Etki Düzeyi	Yorum (Hipotez Kabul/Ret)
H _{4_a1}	-0,0335	-,0549	-,0146	0,0834	Orta	Kabul
H _{4_a2}	0,0145	-,0143	,0556	-	-	Ret
H _{4_a3}	0,0040	-,0256	,0356	-	-	Ret
H _{4_a4}	0,0236	-,0028	,0630	-	-	Ret
H _{4_a5}	-0,0068	-,0503	,0290	-	-	Ret
H _{4_a6}	-0,0299	-,0585	-,0078	0,0354	Küçük	Kabul
H _{4_a7}	-0,0316	-,0566	-,0124	0,0542	Orta	Kabul
H _{4_b1}	-0,0080	-,0206	,0009	-	-	Ret
H _{4_b2}	0,0168	-,0021	,0515	-	-	Ret
H _{4_b3}	0,0088	-,0076	,0372	-	-	Ret
H _{4_b4}	0,0309	-,0028	,0752	-	-	Ret
H _{4_b5}	-0,0180	-,0589	,0071	-	-	Ret
H _{4_b6}	-0,0104	-,0308	,0038	-	-	Ret
H _{4_b7}	-0,0106	-,0293	,0012	-	-	Ret
H _{4_c1}	0,0036	-,0059	,0160	-	-	Ret
H _{4_c2}	0,0352	,0044	,0787	0,0324	Küçük	Kabul
H _{4_c3}	0,0327	,0024	,0772	0,0298	Küçük	Kabul
H _{4_c4}	0,0285	,0009	,0671	0,0311	Küçük	Kabul
H _{4_c5}	0,0235	-,0153	,0716	-	-	Ret
H _{4_c6}	0,0168	-,0042	,0467	-	-	Ret
H _{4_c7}	0,0112	-,0034	,0326	-	-	Ret

Standardize Edilmemiş beta katsayısı (*b*); %95 Güven Aralığı

Tablo 34’te, temel olarak, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolünün araştırılmasına ilişkin oluşturulan modelin (Şekil 1) test sonuçları özetlenmiştir. Tablo 33’den de takip edileceği üzere, ÇÇÖYÖ tek boyut, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri üç bağımsız boyut ve Eş Seçme Stratejileri Envanteri yedi bağımsız boyuttan meydana geldiğinden toplam 21 ($1*3*7=21$) aracılık rolü testi uygulanmıştır. Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) ile yapılan testlerde bootstrap tekniği ile 5000 yeniden örneklem seçeneği kullanılarak %95 güven aralığında bağlanma stillerinin aracılık rolleri incelenmiştir. Buna göre;

a) Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide güvenli bağlanma stiliinin aracılık rolü:

Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları (*X*) ile eş seçme stratejileri (*Y*) arasındaki ilişkide güvenli bağlanma stiliinin (*M*) “*Aile kurumu ve güven*” [$b=-.0335$, %95 GA (-.0549, -.0146)], “*Çocuk bakımı*” [$b=-.0299$, %95 GA (-.0585, -.0078)] ve “*Aşk*” [$b=-.0316$, %95 GA (-.0566, -.0124)] boyutları bakımından aracılık rolünün anlamlı olduğu bulunmuştur. Güvenli bağlanma stiliinin, aracılık

rolünün, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejilerinden “*Aile kurumu ve güven*” ($K^2=.0834$) ve “*Aşk*” ($K^2=.0542$) boyutu üzerindeki etkisinin ‘orta’, “*Çocuk bakımı*” ($K^2=.0354$) boyutu üzerindeki etkisinin ise ‘küçük’ düzeyde olduğu görülmüştür. $K^2=0$ dolaylı etki olmadığını, $K^2=1$ mümkün olan en yüksek düzeyde dolaylı etki olduğunu gösterir. .01’e yakın K^2 değeri küçük, .09’a yakın K^2 değeri orta ve .25 ve üstü K^2 değeri yüksek/büyük etkiyi işaret etmektedir (Preacher ve Kelley, 2011).

b) Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide kaçınan bağlanma stiline aracılık rolü:

Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları (X) ile eş seçme stratejileri (Y) arasındaki ilişkide kaçınan bağlanma stiline (M) aracılık rolünün anlamlı olmadığı bulunmuştur. *b* değeri tüm aracılık rolü testlerinde %95 güven aralığında sıfır (0) değeri almaktadır.

c) Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide kaygılı-kararsız bağlanma stiline aracılık rolü:

Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları (X) ile eş seçme stratejileri (Y) arasındaki ilişkide kaygılı-kararsız bağlanma stiline (M) “*Sosyoekonomik durum*” [$b=.0352$, %95 GA (.0044, .0787)], “*Dini ve siyasi benzerlik*” [$b=.0327$, %95 GA (.0024, -.0772)] ve “*Fiziksel özellik*” [$b=.0285$, %95 GA (.0009, .0671)] boyutları bakımından aracılık rolünün anlamlı olduğu bulunmuştur. Kaygılı-kararsız bağlanma stiline, aracılık rolünün, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejilerinden “*Sosyoekonomik durum*” ($K^2=.0324$), “*Dini ve siyasi benzerlik*” ($K^2=.0298$) ve “*Fiziksel özellik*” ($K^2=.0311$) boyutu üzerindeki etkisinin ‘küçük’ düzeyde olduğu görülmüştür.

Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, güvenli bağlanma stiline, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının eş seçme stratejileri üzerindeki etkisinde üç boyut (*Aile kurumu ve güven*, *Çocuk bakımı* ve *Aşk*) bakımından anlamlı aracılık rolünde olduğu, kaçınan bağlanma stiline hiçbir boyut bakımından aracılık rolünde olmadığı, kaygılı-kararsız bağlanma stiline ise yine üç boyut (*Sosyoekonomik durum*, *Dini ve siyasi benzerlik* ve *Fiziksel özellik*) bakımından anlamlı aracılık rolünde olduğu bulunmuştur.

Netice itibariyle “**H4:** Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü vardır.” kısmen doğru kabul edilmiştir.

BÖLÜM 4: TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmanın hipotezleri doğrultusunda uygulanan envanterlerden elde edilen veriler analiz edilerek ulaşılan sonuçlar tartışılacaktır.

4.1. Öğrencilerin Eş Seçme Stratejilerine İlişkin Bulgular

Ölçme araçlarından Eş Seçme Stratejileri Envanteri (ESSE) , 28 sorudan oluşan 7 boyut şeklinde eş seçme stratejilerini belirleyen bir ölçektir. Envanter eş seçiminde göz önünde bulundurulabilecek faktörleri gruplamak suretiyle değerlendirdiği için kümülatif bir puan hesaplanmamaktadır. Öğrencilerin eş seçme stratejileri boyutlarına ilişkin puanlarına ait yapılan betimsel istatistik sonucu öğrencilerin en çok önemsedikleri eş seçim stratejileri hiyerarşik olarak sırasıyla *aile kurumu ve güven, aşk, çocuk bakımı, fiziksel özellik, sosyoekonomik durum, bekaret, din ve siyasi benzerlik* olarak ortaya çıkmıştır. Alanda yapılan araştırmalarda *fiziksel özelliklerin* eş seçim stratejileri içerisinde son sıralarda yer almasına karşın (Aytaç ve Bayram, 2001) çalışmamızda önem sıralamasında üstlerde yer almaktadır. Literatürdeki (Aytaç ve Bayram, 2001; Çalışkan ve diğerleri 2015) *sosyoekonomik durum* kriterinin tercih sıralamasında alt sıralarda olduğu bulgusuyla paralel olarak bizim çalışmamızda da eş seçiminde önem verilen değerler arasında en altlarda kalmıştır. Bu durum günümüz eş seçimi kriterleri açısından ,Buss ve Barnes (1986)'ın makalesinde değindikleri Darwin (1859)'ın doğal seçim teorisinin geçerliliğini sorgular niteliktedir. Darwin'in doğal seçim teorisine göre eşin fiziksel özellikleri eşin sağlığına ilişkin delil özelliği taşıması dolayısı ile erkeklerin seçme kriterlerinin başında gelir. Kadının erkeğin fiziksel özelliklerini değil maddi gücünü tercih etmesi ise kadın açısından doğal seçim teorisinin bir sonucudur. Çalışmamıza katılan katılımcıların %73,8'inin kadın olmasına rağmen gelenen dönemde kadınların da iş hayatına atılmış olmaları, artık gelirlerinin yüksek olması, kendi harcamalarını kendilerinin yapabilmesi hatta çocuklarına kendilerinin tek başına bakabilecek olması son dönem çalışmalarındaki tercih kriterlerinin farklılaşmasının sebebi olmuş olacağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin yaşlarına bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında *aile kurumu ve güven, dini ve siyasi benzerlikler ile çocuk bakımı* alt boyutlarında orta derecede anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiştir. Buna göre 26 yaş ve üzerindeki öğrenciler *aile kurumu ve güvene, dini ve siyasi benzerliklere, çocuk bakımına* 18-25 arası öğrencilere kıyasla daha çok önem verdiği ortaya çıkmıştır. Bu

durum 18-25 yaş arası öğrencilerin üniversiteye yeni başlamış olmaları sebebiyle evlenmelerinin uzak bir plan olmasından kaynaklanıyor olabilir. 26 yaş ve üzeri öğrenciler eş seçimi stratejilerinin “Benzerlikler İlkesine” göre belirlendiği (Aytaç ve Bayram,2001) görüşüyle desteklendiği şekilde dini ve siyasi benzerliklere, “Geç Ergenlik”döneminin içinde olmaları dolayısı ile de iş ve eş seçiminin önem kazandığı bu dönemde (Aytaç ve Bayram, 2001) aile kurumu ve güven ile çocuk bakımına 18-25 yaş arası olan katılımcılara kıyasla daha fazla önem veriyor olabilecekleri düşünülmektedir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında *bekaret* alt boyutu hariç tüm boyutlar bakımından büyük ve orta derecede anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Kadınlar *aile kurumu ve güven, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellikleri, çocuk bakımına* erkeklere kıyasla büyük derecede anlamlı olarak daha fazla önem vermektedir. Kadınlar *aşk* boyutuna ise erkeklere kıyasla orta derecede anlamlı olarak daha fazla önem vermektedir. Bu durum literatürdeki kadın ve erkeklerin eş seçimi stratejilerinde farklı kriterleri göz önünde bulundurduğuna dair olan çalışmaları destekler niteliktedir (Bacanlı, 2001). Ayrıca kadınların eş seçiminde daha seçici olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

Öğrencilerin ailelerinin sosyoekonomik durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında ailelerinin geliri düşük ve ortanın altı olan öğrencilerin *sosyoekonomik duruma* verdikleri önemin ailelerinin geliri orta ve ortanın üstü ile yüksek olan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu fark orta derecede anlamlıdır. Bu durum eş seçiminde birbirini tamamlayan gereksinimler kuramı ile uyumludur. Eş seçiminde tamamlayıcı unsurlara önem verilmekte olduğundan (Tuzer, 2016) sosyoekonomik eksiklik diğer eşin sosyoekonomik yapısı ile tamamlanmaya çalışılıyor olabileceği düşünülmektedir. Bütünleme ilkesine göre ise kişiler kendilerini bütünlemek maksadıyla birbirlerini tercih ederler (Aytaç ve Bayram, 2001). Araştırmamız sonucunda elde edilen bulgu literatür ile uyumludur.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında annesi okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan öğrencilerin *aile kurumu ve güvene, bekarate ve çocuk bakımına* verdikleri önem annesi yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir. Bu farklılık küçük derecede anlamlıdır. Bu durum stratejilerin belirlenmesindeki kültürün önemli rolü ile açıklanabilir (Buss ve diğerleri, 1990). Örgün eğitim sisteminin alt yapısı olan okullar,

derslikler gibi yapıya ulaşamaması, öğretmen istihdam yetersizliği gibi sebeplerle okur yazarlık oranı ülkemizin batı illerinde yüksek , Doğu ve Güneydoğu illerinde düşüktür (Pınar, Sarıbaş ve Sarıbaş, 2010). Okur-yazar olmayan kişilerin ülkemizin doğu illerinde daha çok bulunduğu bilgisinden hareketle öğrencilerin annelerinin Doğu kültüründen gelmiş olduğu varsayılabılır, ülkenin batısı ile doğusu arasındaki eğitim ve kültürel farklılıklarının araştırmamızdaki farklılığa neden olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir.

Öğrencilerin babalarının eğitim durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında babası okur yazar olmayan öğrencilerin *fiziksel* özelliğe verdiği önem diğer tüm öğrencilerden düşüktür. Bu farklılık küçük derecede anlamlıdır. Babası okur yazar olmayan öğrencilerin, *bekarete verdikleri* önem babası lise ve yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir. Bu farklılık küçük derecede anlamlıdır. Eş seçim stratejilerinde kültürün çok önemli rolü vardır (Buss ve diğerleri, 1990). Bu durumun da babanın geldiği şehirden ve kültürel farklılıktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin anne babalarının hayatta olması durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında literatürdeki ile paralel bir durum ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar bireysel seçimler eş seçimindeki stratejileri belirlemekte ön plana çıkıyorsa da bu seçimlerde ailelerin etkisi de yadsınamaz (Çalışkan ve diğerleri, 2015). Anne babası hayatta olan öğrenciler *bekarete* diğer öğrencilerden daha çok önem vermektedir. Bu farklılık küçük derecede anlamlıdır. “Sosyal Rol Kuramı” doğrultusunda kadının bakire olması ülkemizde kadından beklenen sosyal rol ile ilgisinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir (Yıldırım, 2007).

Öğrencilerin anne babalarının tutumlarına bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında anne-baba tutumunun öğrencilerin eş seçme stratejileri bakımından anlamlı bir neden oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Halbuki anne-baba tutumları çocuğun kişilik özelliklerinden, ilişkiye bakış açısına kadar belirleyici bir faktördür. Bu durumun araştırmamızın, anne-babalarının gerçekte nasıl bir tutum sergilediğini bilmeksizin öğrencilerin bu konudaki algılarına dayanmasından (Sümer ve Güngör, 1999a) kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Algılarla ilgili ölçüm yapmanın başka bir sınırlılığı da hafıza taraflılığı olma ihtimalidir (Sümer ve Güngör, 1999a).

4.2. Öğrencilerin Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşam deneyimleri çok düşük çıkmıştır. Bunun sebebi eskiye dönük kişinin kendisinin raporladığı bir yöntemle araştırmanın dizayn edilmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Geçmişe yönelik hatırlamalarda yanılmalar ve taraflılıklar olabilir. Kendini koruyan bireyler araştırmada doğru bilgi vermemiş olabilirler (Anda ve diğerleri, 2006). Yaşanılan çocukluk çağı olumsuz yaşam deneyimlerine bağlı olarak ebeveynlerle ilgili önemli ilişkisel konular hakkında bloke olmuş hatıralar olabilir. Literatürde geçmişe bakarak çocukluk çağı olumsuz yaşantılarını bildirmenin travmaların daha az bildirilmesi şeklinde çarpıtılabileceğine dair araştırmalar mevcuttur (Hardt ve Rutter, 2004).

Öğrencilerin yaşlarına bağlı olarak çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında 26 yaş ve üzerindeki öğrencilerin orta derecede anlamlı şekilde çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanlarının 18-25 yaş grubu öğrencilerinden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Otoriter yani aşırı baskıcı çocuk yetiştirme ülkemizde genel olarak etkin olan yetiştirme tarzı olmasına rağmen çağdaşlaşma trendi sayesinde alternatif çocuk yetiştirme tarzları da ortaya çıkmaya başlamıştır (Karadayı, 1994). Yaş faktörünün, anne-baba tutumlarının zaman içerisinde otoriterden demokratik tutuma doğru gelişmesiyle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin cinsiyetine bağlı olarak çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında kadınların çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin sosyoekonomik durumuna göre çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında aile geliri düşük ve ortanın altı olan öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları aile geliri orta ile ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerden daha yüksektir. Aile, gelir düzeyi düşük olduğunda geçim sıkıntısı içerisinde kendisiyle ilgilidir. Bu durum da ihmalin ve istismarın birçok türü için ortam oluşturur. Bulunan bulgu literatürle uyumludur (Çelik ve Hoccoğlu, 2018; Can Özcan, 2010; Gökalp, Kaya ve Övün, 2018). Yoksulluğun istenen ebeveynlik uygulamalarının az yapılabilmesine neden olduğuna dair çalışmalar da vardır (Dearing, McCartney ve Taylor, 2006).

Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları babanın eğitim durumundan etkilenmezken, okur yazar olmayan annesi olan öğrencilerin diğer tüm öğrencilerden daha yüksek çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları çıkmıştır. Ülkemizde çoğunlukla

babanın çalışıyor olması annenin çocuk bakımı ile ilgilenmesi sebebiyle çocukla daha fazla zaman geçirenin anne olduğu varsayılmakta ve çocuğun anne ile paylaşımının da daha fazla olduğu düşünülmektedir. Bununla ilgili yapılan araştırmalar vardır (Çelik ve Hocaoglu, 2018; Sofuoğlu ve diğerleri, 2014).

Öğrencilerin anne-baba tutumuna göre çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında anne-babası aşırı baskıcı ve aşırı koruyucu olan öğrencilerin anne-babası aşırı hoşgörölü, kararsız ve demokratik olan öğrencilerden daha fazla çocukluk çağı olumsuz yaşantısı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum çocuk yetiştirme stilleri üzerine yapılan araştırmalar ile uyumludur. Aşırı baskıcı(otoriter) çocuk yetiştirme tarzında aile içinde değişmez kuralları vardır. Çocukların anne-babaya koşulsuz boyun eğmesi beklenir. Çocuklara koşulsuz sevgi verilmez. Çocuğun ihtiyaçlarının ebeveynlerinin ihtiyaçlarından değersiz olduğunu düşünölür. Demokratik çocuk yetiştirme tarzında aile içinde kesin kuralları vardır ancak bunlar çocuğa kesin bir şekilde anlatılır ve icap ettiğinde kuralları anne-baba ve çocuk arasında münazara edilerek, belirlenir. Çocukların ihtiyaçları ile anne-babanın istekleri arasında istikrarlı bir durum vardır. Aşırı hoşgörölü, izin verici ailelerde ise aile içinde kontrolün zayıf olduğu bir yetiştirme tarzı bulunur (Baumrind, 1972). Bu durum aşırı baskıcı ve koruyucu ailelerde ÇÇOY'larının daha yüksek çıkmasıyla uyumlu olduğu düşünülmektedir.

4.3. Öğrencilerin Bağlanma Stilllerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin en çok *güvenli bağlanma stiline* daha sonra *kaygılı-kararsız*, en son da *kaçıngan* bağlanma stiline sahip oldukları, yaşlarına göre bağlanma tarzlarında farklılaşma olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında kadınların güvenli bağlanma düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bağlanma tarzlarında cinsiyetler arasında farklılık olmadığına dair olan araştırmaların aksine (Belsky ve Cassidy, 1994) farklılıklar üzerine de çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Lippe ve Crittenden, 2000). Her ne kadar bağlanma teorisyenleri ailelerin çocuklarının cinsiyet farkını gözetmeksizin onlara aynı davrandığını düşünse de ailelerin cinsiyet farkını gözeterak bakım verdiğine ilişkin araştırmalar vardır (Biringen ve diğerleri, 1999). Özellikle güvensiz bağlanmanın alt bölümleri olan kaygılı kararsız bağlanmada kadınların , kaçıngan bağlanmada erkeklerin ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Scharfe, 2016).

Anne erkek çocuk arasında annenin duygusal olarak erkek çocuğa daha uygun davrandığına 18-24 ay arası gösterdiği ilgi düzeyinde kız çocuklara kıyasla daha fazla ilgili olduğuna dair araştırmaların (Biringen ve diğerleri, 1999) aksine araştırmamızda kadınların erkeklere göre daha güvenli bağlandığına ilişkin bulunan bulguların kültürel farklılığın bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Bu alanda kültürel bazda araştırma yürütülmesi yararlı olabilecektir.

Öğrencilerin ailenin sosyoekonomik durumuna bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında aile geliri düşük ve ortanın altı öğrencilerin *kaygılı-kararsız bağlanma stili* düzeyinin aile geliri orta ile ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerden daha yüksek olduğu ve bunun orta derecede anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Halpern (1993) Düşük gelir seviyesindeki ailelerde ebeveynlik yapısı ve becerisini etkileyen faktörlerin yüksek gelir seviyesindeki ailelere göre daha az destekleyici ve daha fazla stresli olduğuna ve bunun da çocuğun ihtiyaçlarına hassasiyetin ve cevap vermenin azalmasına neden olup ve güvenli bağlanmanın daha az görülmesine neden olduğunu belirtmiş, Mcloyd ve Wilson (1991) ekonomik zorlukların, ebeveynlerin psikolojik iyi olum durumlarını azalttığını, daha cezalandırıcı, tutarsız, ve çocuğun ihtiyaçlarını karşılamayan bir tutum sergilemelerine neden olduğunu gösterir nitelikte olduğunu savunmuştur (Fish, 2001).Düşük gelir seviyesinin istenen ebeveynlik uygulamalarının az yapılabilmesine neden olduğuna dair çalışmalar (Dearing, McCartney ve Taylor, 2006) ışığında güvensiz bağlanmanın türlerinden olan kaygılı-kararsız bağlanmanın yüksek çıkması beklenen sonuçlar arasındadır.

Öğrencilerin ailenin eğitim durumuna bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında; annenin eğitim durumuna göre annesi yükseköğretim mezunu olan öğrencilerin *kaçınan bağlanma stili* düzeyi, annesi okur yazar olmayan öğrencilerin kaçınan bağlanma stili düzeyine göre daha yüksektir. Bu anlam küçük düzeydedir. Babanın eğitim durumuna göre ise, babası okur – yazar olmayan öğrencilerin *kaçınan bağlanma stili* düzeyi diğer tüm öğrencilerden daha düşük ve bu küçük düzeyde anlamlı çıkmıştır. Okur- yazar olmama düşük sosyoekonomik yapıda daha çok görülmektedir. Ülkemizin Doğu Anadolu Bölgesi ve kırsal kesiminde kadınlar erkeklere oranla daha az okuma yazma bilmektedir. Bu bölgedeki örf ve adetlerin kadının eğitimine önem vermemesinden meydana gelmektedir (Üçecam Karagel, 2009). Göç alan şehirlerin özellikle gecekondu alanlarında okuma-yazması olmayan kişi sayısı çok fazladır. Okuma-yazma oranının fiziksel yetersizliklerden de kaynaklandığı bu gibi

yerlerde düşük sosyoekonomik yapı gözlemlenmektedir. Bir önceki önermede de açıklandığı gibi düşük sosyoekonomik yapıda güvensiz bağlanmanın oluşması için gerekli bir çok negatif faktör vardır. Bu negatif faktörler ailelerin ebeveynlik yapılarını belirlemekte, ve çocuğun ya ihtiyaçları karşılanamamakta ya da görmezden gelinmektedir. Kaçınan bağlanma stili de güvensiz bağlanmanın alt türüdür. Ancak okur-yazar olmayan kişilerin günümüzde ülkemizde iş sahibi olmalarının zorlaşması ve çocuk bakımının, ev işlerinin kadının işi olduğu inancı nedeniyle okur-yazar olmayan anneler genel olarak ev kadınlığı yapmaktadır. Yükseköğretim mezunu annelerin ise çoğunluğunun çalıştığı düşünülmektedir. Ülkemizde doğum izni sosyal güvenlik kuralları gereği 16 haftadır. Erken çalışmaya dönmenin anne- çocuk ilişkisini bozabilecek olması dolayısı ile (Schwartz, 1983) tam zamanlı çalışan annelerin çocuklarının güvensiz- kaçınan bağlandığına ve bunun da önceki çalışmalarla uyumlu olduğuna dair (Barglow, Vaughn ve Molitor, 1987) araştırmalara dayanarak yükseköğretim mezunu annelerin çalışıyor olması durumunda çocuklarında erken bağlanma objesinden ayrılması nedeni ile kaçınan bağlanmanın geliştiğini yorumlayabiliriz. Baba açısından baktığımızda da çıkan sonucu tersten okuduğumuzda eğitim seviyesi yükseldikçe kaçınan bağlanma stilinin yükseldiğini görmekteyiz. Yukarıda anne için yaptığımız açıklamaların baba ile bağlanma yapısında baba için de geçerli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca eş seçiminde benzerlikler ilkesi gereğince bireylerin benzer özellikteki kişileri seçmesinden dolayı eğitim düzeyi yüksek olan babalar eğitim düzeyi yüksek annelerle evli olabilecekleri düşünülmektedir. Çalışmamız neticesinde elde edilen bulgu çocuğun erken döneminde tam zamanlı çalışmaya başlanmış olması durumunda çocukta kaçınan bağlanma stilinin geliştirildiği sonucuna ulaşan çalışmalar (Barglow, Vaughn ve Molitor, 1987) ile uyumludur.

Öğrencilerin anne-babanın hayatta olması durumuna bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında; anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır. Erken ebeveyn kaybı çocuğun ihtiyaçlarının karşılanamamasına, geleceğe güven ihtiyacının sarsılmasına neden olduğu düşünülmektedir. Bağlanma bebeklikten başlayıp hayat boyunca devam eden dinamik bir olgudur (Uluyol, 2014) Bu sebeple anne veya babanın ölmesi durumunda bağlanma stilinde anlamlı bir fark olması beklenmektedir.

Öğrencilerin anne-babanın tutumuna bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında; aşırı hoşgörülü ve demokratik olarak algılanan anne – baba

tutumlarında öğrencilerin aşırı baskıcı olan anne – baba tutumlarındaki öğrencilere göre *güvenli bağlanma stili düzeyi* daha yüksek çıkmıştır. Aşırı baskıcı yani otoriter ailelerde çocuğun ihtiyaçları ile ailenin talepleri dengeli değildir (Sümer ve Güngör, 1999). Sıkı bir kontrolün olduğu ve sevginin az olduğu bu tutumda anne-babanın çocuklarıyla duygusal münasebeti çok sınırlıdır (Steinberg ve diğerleri, 1991). İhtiyaçları karşılanmayan çocuk güvenli bağlanmayı gerçekleştiremez . Aşırı hoş görülü “izin verici/şımartan” anne babalar ise çocuklarına çok sevgi ve ilgi gösterirler, çocuklarının idaresinde sıkıntı yaşarlar. Demokratik ailelerde üst seviyede kabul, sevgi ve bakım vardır. Bakım ve kontrolün dengeli olduğu çocuğa gerekli otonominin sağlandığı bir aile tutumudur (Steinberg ve diğerleri, 1991). Ailelerin ilgisinin ve sevgisinin yoğun olduğu yetiştirme tarzlarının gençlerin bağlanma stilleri üzerinde pozitif etkisi olduğu düşünülmektedir.

4.4 Araştırmanın Hipotezlerine Yönelik Bulgular

- **H1:**Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden; çocuk bakımı ile aile kurumu ve güven stratejileri ile çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Eş seçme stratejileri ile çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arasındaki ilişkilere yönelik yapılan korelasyon çalışmasında eş seçme stratejilerinden *çocuk bakımı* ile ÇÇOY arasında negatif yönde ve orta güçlükte anlamlı bir ilişki vardır. Hipotezlerimizden bir diğeri de çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile güvenli bağlanma stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olacağıdır. Doğrulan bu hipotezimiz doğrultusunda çocukluk travmaları arttıkça güvenli bağlanmanın yerini güvensiz bağlanmaya bırakacağı yorumlanabilir. Güvensiz bağlanmanın iki alt türü de araştırmamızda incelenmiştir. Kaygılı-kararsız bağlanma ile kaçınan bağlanma.. Kaçınan bağlanma tarzında bağlanma örüntüsü geliştiren erginler, her ne kadar öz benlik algıları pozitif olsa da diğerlerinin güvenilmez olduğunu düşünürler ve yakınlıktan kaçınırlar (Sümer ve Güngör, 1999a). Her ne kadar kişilerarası ilişkilerin yokluğu veya kaybı anksiyete, depresyon, streslilik hali, yalnızlık ve izole olmuş duygusu gibi negatif duygular geliştirse de (Simpson, 1987) kaçınan bağlanma tarzına sahip bireyler sosyal bağ kurmak istemediklerini belirtir (Bartholomew, 1990) ve ilişki kurmanın önemini değersizleştirir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Kaygılı-kararsız bağlanma

örüntüsü geliştiren bireyler, diğerlerinin kendilerini istemediklerini düşünürler. Eşlerinin kendilerine karşı olan sevgisinden emin olamazlar ve duygusal olarak stabil değildirler (Sümer ve Güngör, 1999a). Anne- babalarını reddedici ve aralarındaki münasebeti negatif algılamaktadırlar (Levy, Blatt ve Shaver, 1998). Özgürlüklerine çok önem veren kaçınan bağlanma tarzına sahip bireyler ilişki kurma eğiliminde olmadıkları gibi çocuk sahibi olma fikrine de karşı olabilecekleri düşünülmektedir. Çok çabuk aşık olan ancak ilişkilerindeki gelgitler nedeniyle ilişki yaşamakta başarısız olan kaygılı- kararsız bağlanma tarzına sahip bireyler de ilişkilerine güvenemedikleri için çocuk sahibi olmayı istemiyor olabilecekleri düşünülmektedir.

Kuşaklar arası aktarım nedeniyle çocukluk çağı olumsuz yaşantılarına sahip bireylerin çocuklarında da çocukluk çağı olumsuz yaşantıları görülür (Schofield ve diğerleri, 2018). Bu sebeple çocukluk çağı olumsuz yaşantılarına sahip bireyler çocuk sahibi olmak istemiyor veya çocuk bakımının ne kadar önemli olduğunu bilmiyor olabilecekleri şeklinde yorumlanabilir.

ÇÇOYÖ, aile istismar, ihmal, alkol kötüye kullanımı gibi sebepleri araştırıyor olması dolayısı ile ÇÇOY ile eş seçme stratejilerinden aile kurumu ve güven stratejileri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olması beklenirken hipotez kısmi olarak sadece çocuk stratejisi açısından doğrulanmıştır. Bunun sebebinin örneklemin ÇÇOYÖ ortalamasının çok düşük olması kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

- **H2:** Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden; aile kurumu ve güven, çocuk bakımı ve aşk stratejileri ile güvenli bağlanma stilleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden *aile kurma ve güven, aşk* stratejileri ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde orta güçlükte anlamlı bir ilişki varken *çocuk bakımı* arasında pozitif yönde düşük güçlükte anlamlı bir ilişki vardır. Başka bir deyişle güvenli bağlanma tarzına sahip öğrencilerin eş seçme stratejilerinde aile kurumu, güven, aşk ve çocuk bakımına verdikleri önem yüksek olmaktadır.

Güvenli bağlanan kişilerin kalıcı aşka inandıklarını , diğerlerini güvenilir bulduklarını, kendilerinin sevilebilir olduğuna inandıklarını ortaya koyan çalışmalar vardır (Hazan ve Shaver, 1987). Ailenin bağlanma tarzı jenerasyonlar

arası geçiş nedeniyle çocuklarının da bağlanma tarzı haline gelmektedir (Main, Kaplan ve Cassidy, 1985). Literatür bulguları ışığında güvenli bağlanma tarzı gösteren öğrencilerin ailelerinin de güvenli bağlanma tarzına sahip olduğunu ve güvenli bağlanan kişilerin aşka, ilişkiye, kendilerine ve diğerlerine güvendiklerini yorumlayabiliriz. Doğrulan hipotezimiz doğrultusunda güvenli bir ailede ebeveynleriyle olumlu ilişkiler geliştirdikleri için aradıkları özelliklerin aile kurma, aşk ve güven olduğu düşünülmektedir.

- **H3:**Öğrencilerin ocukluk ağı olumsuz yaşıntıları ile güvenli bağlanma stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Orta güçlükte ve negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Yani ocukluk ağı olumsuz yaşıntı puanı yüksek olan öğrencilerin güvenli bağlanma stili düzeyi düşük olmaktadır. Ailenin bağlanma tarzı kuşaklar arası aktarım nedeniyle çocuklarının da bağlanma tarzı haline gelmektedir (Main, Kaplan ve Cassidy, 1985). Güvenli bağlanmaya sahip aileler çocuklarının ihtiyaçlarına daha açık olup, çocuklarının ihtiyaçlarını giderdikleri için ihmal gibi çocukluk ağı olumsuz yaşıntılarının yaşanma olasılığı azalmaktadır. Demokratik ebeveynliğin ergenlerde güvenli bağlanma yaratmada pozitif etkisi olduğu (Safdar ve Zahrah, 2016) ve çocuğun babaya karşı güvenli bağlanma geliştirdiği ailelerde demokratik ebeveynlik olduğuna dair araştırmalar vardır (Fatmawati ve Maryam, 2020). Demokratik ebeveynlik olarak algılanan anne-baba tutumlarına sahip öğrencilerin çocukluk ağı olumsuz yaşıntıları puanının düşük olduğu araştırmamızın önceki bulgularından biriydi. Bu hipotezimizin sonucu ile de uyumludur.

- **H4:** Öğrencilerin ocukluk ağı olumsuz yaşıntıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü vardır.

Çocukluk ağı olumsuz yaşıntıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide güvenli bağlanma stilinin aile kurumu ve güven, aşk ,ocuk bakımı bakımından anlamlı aracılık rolü vardır.

Önceki bulgularda güvenli bağlanma stili puanı yüksek olan öğrencilerin eş seçme stratejilerinde aile kurumu, güven, aşk ve ocuk bakımına verdikleri önemin yüksek olduğunu bulmuştuk.

Eş seçme stratejileri ile çocukluk ağı olumsuz yaşıntıları arasındaki ilişkilere yönelik yapılan korelasyon çalışmasında eş seçme stratejilerinden *ocuk bakımı* ile ÇÇÖY arasında negatif yönde ve orta güçlükte anlamlı bir ilişki vardır.

Güvenli bağlanma stili puanı yüksek olan öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanının düşük olduğu üçüncü hipotezimiz olarak doğrulanmıştı.

Kısmen doğrulanan H1 hipotezimiz doğrultusunda, ÇÇOY düşük olan öğrencilerin eş seçme stratejilerinden sadece çocuk bakımına verdikleri önem yüksek olması gerekirken H4 hipotezimizde güvenli bağlanma stiline aracılık rolü etmesiyle aile kurumu, güven ve aşk stratejilerine verilen önemin de yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

- Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide kaçınan bağlanma stiline aracılık rolünün anlamlı olmadığı bulunmuştur. Bu kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin sosyal bağ kurmak istemediklerini belirtmeleri (Bartholomew, 1990) ve ilişki kurmanın önemini değersizleştirmeleri (Bartholomew ve Horowitz, 1991) ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.
- Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide kaygılı-kararsız bağlanma stiline aracılık rolünün sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik boyutu üzerinde anlamlı aracılık rolü vardır.

H1 doğrultusunda çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arttıkça eş seçme stratejilerinden *çocuk bakımı* düzeyinin azaldığı sonucuna ulaşmıştık. Kaygılı – kararsız bağlanma stiline ise çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arttıkça *sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik* boyutu üzerinde anlamlı bir aracılık rolü vardır. Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arttıkça *fiziksel özellik* boyutuna verilen önemin artmasının nedeninin kaygılı-kararsız bağlanan bireylerin Hazan ve Shaver (1987) değindiği üzere aşk ilişkilerinde aşırı seksüel çekim hissettiklerinden bahsetmeleri ile ilk görüşte aşka inanmaları sebebiyle olduğu yorumlanabilir. Bu sebeple çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arttıkça *fiziksel özellik* boyutu , kaygılı-kaçınan bağlanan bireylerin hemen aşık olmasına neden olabilmekte, küçük düzeyde dolaylı etki etmesine rağmen kaygılı-kaçınan bireylerin eş seçim stratejilerini belirleyebildiği düşünülmektedir.

Kaygılı-kaçınan bağlanan bireyler , duygusal ilişkiyi birleşme ve karşılıklılık içeren bir yapıda tanımlamışlardır (Hazan ve Shaver, 1987). Kaygılı kaçınan bağlanan bireylerde çocukluk çağı olumsuz yaşantısı arttıkça *dini ve*

siyasi benzerlik boyutuna verilen anlam artmaktadır. Bunda benzerlik arttıkça birleşme ve karşılıklılığın da artacağı inancının rol oynadığı düşünülmektedir.

Kaygılı-kaçıngan bağlanan bireyler kendilerini yetersiz düzeyde güvende hissederler, partnerlerine güvenip güvenemeyeceklerini bilemedikleri için bu onları daha güvensiz hissettirir (Mikulincer, 1998). Çocukluk çağı olumsuz yaşantısı arttıkça *sosyoekonomik durum* boyutuna verilen önemin de artmasının nedeninin kaygılı-kararsız bağlanan bireylerin kendini güvende hissetme arzusuyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, güvenli bağlanma stilinin, öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının eş seçme stratejileri üzerindeki etkisinde üç boyut (*Aile kurumu ve güven, Çocuk bakımı ve Aşk*) bakımından anlamlı aracılık rolünde olduğu, kaçıngan bağlanma stilinin hiçbir boyut bakımından aracılık rolünde olmadığı, kaygılı-kararsız bağlanma stilinin ise üç boyut (*Sosyoekonomik durum, Dini ve siyasi benzerlik ve Fiziksel özellik*) bakımından anlamlı aracılık rolünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Netice itibariyle “Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü vardır.” kısmen doğru kabul edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantılarıyla eş seçimi stratejileri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının incelenmesi ve bu ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü olup olmadığının araştırılmasıdır. Temel amacın yanında sosyo demografik özellikler de araştırılmış, yaşın, cinsiyetin, anne- babanın eğitim durumunun, anne-babanın hayatta olup olmasının ve anne – baba tutumlarının değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Öğrencilerin eş seçme stratejileri bakımından öğrencilerin en çok önemsedikleri eş seçim stratejileri hiyerarşik olarak sırasıyla *aile kurumu ve güven, aşk, çocuk bakımı, fiziksel özellik, sosyoekonomik durum, bekaret, din ve siyasi benzerlik* olarak ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin yaşlarına bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında *aile kurumu ve güven, dini ve siyasi benzerlikler ile çocuk bakımı* alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma gözlemlenmiş, 26 yaş ve üzerindeki öğrencilerin *aile kurumu ve güvene, dini ve siyasi benzerliklere, çocuk bakımına* 18-25 arası öğrencilere kıyasla daha çok önem verdiği ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında kadınlar *aile kurumu ve güven, aşk, sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellikleri, çocuk bakımına* erkeklere kıyasla daha fazla önem vermektedir.

Öğrencilerin ailelerinin sosyoekonomik durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında ailelerinin geliri düşük ve ortanın altı olan öğrencilerin *sosyoekonomik duruma* verdikleri önemin ailelerinin geliri orta ve ortanın üstü ile yüksek olan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında annesi okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan öğrencilerin *aile kurumu ve güvene, bekarate ve çocuk bakımına* verdikleri önem annesi yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin babalarının eğitim durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında babası okur yazar olmayan öğrencilerin *fiziksel* özelliğe verdiği önem diğer tüm öğrencilerden düşük iken *bekarete* verdikleri önem babası lise ve yükseköğretim mezunu olan öğrencilerden daha yüksektir.

Öğrencilerin anne babalarının hayatta olması durumuna bağlı olarak eş seçme stratejilerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında anne babası hayatta olan öğrenciler *bekarete* diğer öğrencilerden daha çok önem vermektedir.

Öğrencilerin yaşlarına bağlı olarak çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında 26 yaş ve üzerindeki öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanlarının 18-25 yaş grubu öğrencilerinden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetine bağlı olarak çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında kadınların çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin sosyoekonomik durumuna göre çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında aile geliri düşük ve ortanın altı olan öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanlarının aile geliri orta ile ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantı puanları babanın eğitim durumundan etkilenmezken, okur yazar olmayan annesi olan öğrencilerin diğer tüm öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin anne-baba tutumuna göre çocukluk çağı olumsuz yaşantılarında farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında anne-babası aşırı baskıcı ve aşırı koruyucu olan öğrencilerin anne-babası aşırı hoşgörülü, kararsız ve demokratik olan öğrencilerden daha fazla çocukluk çağı olumsuz yaşantısı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında kadınların güvenli bağlanma düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin ailenin sosyoekonomik durumuna bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında aile geliri düşük ve ortanın altı öğrencilerin *kaygılı-kararsız bağlanma stili* düzeyinin aile geliri orta ile ortanın üstü ve yüksek olan öğrencilerden daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin ailenin eğitim durumuna bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında; annenin eğitim durumuna göre annesi yükseköğretim mezunu olan öğrencilerin *kaçıngan bağlanma stili* düzeyi, annesi okur yazar olmayan öğrencilerin kaçıngan bağlanma stili düzeyine göre daha yüksektir. Baba

açısından baktığımızda da eğitim seviyesi yükseldikçe kaçınan bağlanma stilinin yükseldiğini görmekteyiz.

Öğrencilerin anne-babanın tutumuna bağlı olarak bağlanma stillerinde farklılaşma olup olmadığı araştırıldığında; aşırı hoşgörülü ve demokratik olarak algılanan anne – baba tutumlarında öğrencilerin aşırı baskıcı olan anne – baba tutumlarındaki öğrencilere göre *güvenli bağlanma stili düzeyi* daha yüksek çıkmıştır

Eş seçme stratejileri ile çocukluk çağı olumsuz yaşantıları arasındaki ilişkide eş seçme stratejilerinden *çocuk bakımı* ile ÇÇOY arasında negatif yönde korelasyon olduğu tesbit edilmiştir.

Öğrencilerin eş seçme stratejilerinden *aile kurma ve güven, aşk , çocuk bakımı* ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

Öğrencilerin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile güvenli bağlanma stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide güvenli bağlanma stilinin *aile kurumu ve güven, aşk ,çocuk bakımı* bakımından anlamlı aracılık rolü vardır.

Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide kaçınan bağlanma stilinin aracılık rolünün anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkide kaygılı-kararsız bağlanma stilinin aracılık rolünün *sosyoekonomik durum, dini ve siyasi benzerlik, fiziksel özellik* boyutu üzerinde anlamlı aracılık rolü vardır.

Araştırmanın çocukluk çağı olumsuz yaşantısı düşük (ortalama puan $1,70 \pm 0,35$) bir örneklem ile yapılmasından kaynaklı sınırlılıkları mevcuttur. Sonraki çalışmalarda bu sınırlılıkları ortadan kaldırmak amaçlı kontrol grubu oluşturulması , bu grubun eş seçme stratejileri ve bağlanma stilleri açısından incelenmesi yararlı olacaktır.

Sonraki çalışmalarda araştırmaya katılanların, anne ve babalarının doğdukları ve geldikleri şehirlerin araştırmada sorulması kültürel farklılık olup olmadığı varsayımı açısından yararlı olacaktır.

Tüm bu değişkenler tek tek incelendiğinde çıkan eş seçme stratejileri eş seçimin insan hayatında çok önemli bir yeri olması dolayısı ile çok önemlidir. Çünkü eş seçimi ile birey sadece ömrünü geçirmek istediği kişiyi seçmemekte aynı zamanda neslini devam ettirmeyi planladığı, çocuğunun bağlanma stilini de belirleyecek kişiyi seçmektedir.

Böylece bir nevi çocuğunun da geleceğini, kişilerarası ilişkilerini, sağlığını ve hatta sağlık giderlerini belirlemektedir.

Çıkan sonuçlar doğrultusunda güvenli bağlanan bireylerin seçtiği eş seçme kriterleri tekrar incelenebilir, kaçınan ve kaygılı-kararsız bireylerin eş seçiminde dikkat etmesi gereken hususlar üzerinde durulabilir, bu sayede ayrılıkların, boşanmaların, sağlık giderlerinin artmasının önüne geçilebilir. Güvenli bağlanan bir birey kaçınan bağlanan bir birey ile evlendiğinde ya da birlikte olduğunda nasıl ki davranış tarzı değişikliğe uğrayabilecek (Hazan ve Shaver, 1987) ve bu durum onun çocuğunu da etkileyebilecek, bu sebeple çocuğunun çocukluk çağı olumsuz yaşantılar yaşamasına neden olabilecek ise böyle durumların önüne geçmek için bireyleri eğitecek kurumlar kurmak yararlı olacaktır.

Çalışmam, eş seçiminin önemi , çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının da belirleyici rolü ve bunlar üzerindeki bağlanma stillerinin aracılık rolü incelendiğinde düzenli bir aile için gereken unsurların seçilip seçilmediği, seçilmemesi durumunda karşılaşılabilecek negatif durumlar hakkında bilgi sahibi olunması için okullardaki rehberlik birimlerinde çalışanlar ile alanda çalışanlara yardımcı olabilecektir. Bundan sonraki çalışmalarda ilişki memnuniyeti ile eş seçme stratejileri birlikte ölçülerek hangi stratejilerin ilişkilerde tatmini sağladığı araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, M. D. S. ve Bell, S. M. (1970). Attachment, Exploration and Separation: Illustrated By The Behavior of One-Year-Olds In A Strange Situation. *Child Development*, 41(1), 49-67.
- Ainsworth, M. D. S. (1989). Attachments Beyond Infancy. *American Psychologists*, 40 (4), 709-716.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. N. (2015). Patterns of Attachment A Psychological Study of The Strange Situation. *New York: Psychology Press..*
- Altuntaş, S. ve Atli, S. (2015). Eş Seçme Stratejileri Envanteri Geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 123-135.
- Anda, R. F., Felitti, V. J., Bremner, J. D., Walker, J. D., Whitfield, C., Perry, B. D., Dube, S. R., Giles, W. H. (2006). The Enduring Effects of Abuse and Related Adverse Experiences In Childhood: A Convergence of Evidence From Neurobiology and Epidemiology. *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, 256(3), 174-86.
- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik İlişkiler ve Aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546.
- Aytaç, S. ve Bayram, N. (2001). Üniversite Gençliğinin İş ve Eş Seçimindeki Etkin Kriterlerinin Analitik Hiyerarşi Süreci(AHP) İle Analizi. *Öneri*, 4(16), 89-100.
- Bacanlı, H. (2001). Eş Seçimi Tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (15), 7-16.
- Barglow, P. , Vaughn, B. ve Molitor, N. (1987). Effects of Maternal Absence Due To Employment On The Quality of Infant-Mother Attachment In A Low-Risk Sample. *Child Development*, 58, 945-954.

- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7, 147-178.
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test of A Four-Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244.
- Başay, A. C. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Yapısı ve Eş Seçme Kriterleri. *Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baumrind, D. (1972). An Exploratory Study of Socialization Effects On Black Children: Some Black-White Comparisons. *Child Development*, 43, 261-267.
- Belsky, J. ve Cassidy, J. (1994). Attachment: Theory and Evidence ,*Development Through Life: A Handbook For Clinicians*. Oxford, UK: Blackwell, 373-402.
- Biringen, Z., Emde , R. N, Brown, D., Lowe, L., Myers, S., Nelson, D. (1999). Emotional Availability and Emotion Communication in Naturalistic Mother-Infant Interactions: Evidence for Gender Relations. *Journul of Social Behavior and Personality*, 14(4) , 463-478.
- Bretherton, I. (1992). The Origins of Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 28 (5),759-775.
- Bowlby, J. (1973). Attachment and Loss: Seperation, Anxiety and Anger. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). Attachment and Loss: Loss, Sadness and Depression, V. 3. New York: Basic Books.
- Bursal, M. (2017). SPSS ile Temel Veri Analizleri. Ankara: Anı.
- Buss, D. M. ve Barnes, M. (1986). Preferences in Human Mate Selection. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 559-570.
- Buss, D. M. (1987). Sex Differences in Human Mate Selection Criteria: An Evolutionary Perspective In *Sociobiology and Psychology: Issues, Ideas and Application*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

- Buss, D. M., Abbott, M., Angleitner, A., Asherian, A., Biaggio, A., Blanco-Villasenor, A., Bruchon-Schweitzer, M., Ch'u, H., Czapinski, J., Deraad, B., Ekehammar, B., El Lohamy, N., Fioravanti, M., George, J., Gjerde, P., Guttman, R., Hazan, F., Iwawaki, S., Janakiramaiah, N., Khosroshani, F., Kreitler, S., Lachenicht, L., Lee, M., Liik, K., Little, B., Mika, S., Moadel-Shahid, M., Moane, G., Montero, M., Mundy-Castle, A., Niit, T., Nsenduluka, E., Pienkowski, R., Pirtila-Backman, A. M., De Leon, J. P., Rousseau, J., Runco, M. A., Safir, M. P., Samuels, C., Sanitioso, R., Serpell, R., Smid, N., Spencer, C., Tadinac, M., Todorova, E. N., Troland, K., Van Den Brande, L., Van Heck, G., Van Langenhove, L., Yang, K. (1990). International Preferences In Selecting Mates A Study Of 37 Cultures. *Journal of Cross- Cultural Psychology*, 21(1), 5-47.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (24. baskı). *Ankara: Pegem*
- Can, A. (2017). SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi (5. Baskı). *Ankara: Pegem Akademi.*
- Can Özcan, M. (2010). İstismar ve İhmal Çocuklar Üzerindeki Fiziksel ve Psikolojik Etkilerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Ankara.*
- Campbell, J. A., Walker, R. J. ve Egede, L. E. (2016). Associations Between Adverse Childhood Experiences, High-Risk Behaviors, and Morbidity in Adulthood. *American Journal of Preventive Medicine*, 50(3), 344–352.
- Canel, N. A. (2012). Evlilik ve Aile Hayatı. *Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.*
- Çağatay, S. E. ve Özerk, H. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantı Düzeyleri İle Bağlanma Stilleri ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Turkish Studies- Social Science*, 16 (3), 1161-1177.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 240-255.

- Çalışkan, Z., Timur Taştan, S., Orhan, İ. ve Nacar, G. (2015). Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerinin Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 6-10.
- Çelik, F. G. H. ve Hocaoglu, Ç. (2018). Çocukluk Çağı Travmaları: Bir Gözden Geçirme. Childhood Traumas: A Review. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8(4), 695- 711.
- Chen, C. G. ve Carolan, M. T. (2010). The Phenomenon of Comparative Development Between Female Survivors and Their Partners: Implications For Couples Therapy. *Contemporary Family Therapy*, 32(4), 396–411 .
- Dearing, E., McCartney, K. ve Taylor, B. (2006). Within-Child Associations Between Family Income and Externalizing and Internalizing Problems. *Developmental Psychology*, 42(2), 237-252.
- Erikson, E. (1963). *Childhood and Society*. New York:Norton.
- Eşici, H. (2014). Romantik İlişki Kalitesinin Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, Bağlanma Ve Psikolojik İhtiyaçlar Açısından İncelenmesi. *Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fatmawati, F. ve Maryam, S.(2020). Does An Authoritative Parenting Style Associate With Secure Attachment To Father? *Jurnal Psikologi Dan Psikologi Islam*, 17(1), 10-16.
- Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., Koss, M. P., Marks, J. S. (1998). Relationship Of Childhood Abuse and Household Dysfunction To Many of The Leading Causes of Death In Adults. *American Journal of Preventive Medicine*, 14(4),245–258.
- Fish, M. (2001). Attachment İn Low-SES Rural Appalachian Infants: Contextual, Infant, and Maternal İnteraction Risk and Protective Factors. *Infant Mental Health Journal* , 22(6), 641-664.
- Gerrig, R. J. ve Zimbardo, P. G. (2012). Psikolojiye Giriş Psikoloji ve Yaşam. *Ankara: Nobel Yayın*.

- Gilbert, L. K. ,Breiding, M. J., Merrick, M. T. , Thompson, W. W., Ford, D. C., Dhingra, S. S. ve Parks, S. E. (2015). Childhood Adversity and Adult Chronic Disease: An Update From Ten States and The District Of Columbia, 2010. *American Journal of Preventive Medicine*, 48(3), 345-349.
- Goff, B. S. N. ve Smith, D. B. (2005). Systemic Traumatic Stress: The Couple Adaptation To Traumatic Stress Model. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 145–157.
- Gökalp, Y., Kaya, S. ve Övün, A. (2018). Kadın ve Çocuk İstismarı. *Akademik Matbuat*, 2(1), 61-77.
- Gündoğan, M. (2015). Eşlerin Bağlanma Tarzları İle Çift Uyum Düzeyi Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Tıpta Uzmanlık Tezi*. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Gündüz, A., Yaşar, A. B., Gündoğmuş, İ., Savran, C., Konuk, E. (2018). Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19(1), 68-75.
- Gürbüz, S. (2019). AMOS İle Yapısal Eşitlik Modellemesi. *Ankara: Seçkin*.
- Gürbüz, S. (2019a). Sosyal Bilimlerde Aracı, Düzenleyici ve Durumsal Etki Analizleri. *Ankara: Seçkin*.
- Green, S. B. ve Salkind, N. J. (2014). Using SPSS For Windows and Macintosh. *New Jersey: Pearson*.
- Hamarta, E. (2004). Bağlanma Teorisi. *Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1),53-66.
- Hardt, J. ve Rutter, M. (2004). Validity of Adult Retrospective Reports of Adverse Childhood Experiences: Review of The Evidence. *Journal of child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 45(2) , 260-273.
- Hazan, C. ve Shaver P. R. (1987). Romantic Love Conceptualized As Anattachment Process. *J Personality Social Psychol*, 52(3), 511–24.

- Hazan, C. ve Shaver P. R. (1994). Deeper Into Attachment Theory. *Psychological Inquiry*, 5(1), 68-79.
- Herzen, E. (2016). Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1-21.
- Kalaycı, Ş. (2006). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (2. baskı). *Ankara: Asil*.
- Kantarcı, D. (2009). Evli Bireylerin Bağlanma Stillerine Göre Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Yönetim Biçimlerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karadayı, F. (1994). Üniversite Gençlerinin Algılanan Ana Baba Tutumları, Anababayla İlişkileri ve Bunların Bazı Kişilik Özellikleri İle Bağlantısı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9, 15-26.
- Karasar, N. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler ve Teknikler (32. Baskı). *Ankara: Nobel Yayınevi*.
- Levy, K. N., Blatt, S. J. ve Shaver P. R.(1998). Attachment Styles and Parent Representations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 407-419.
- Lippe, A. V. ve Crittenden, P. M. (2000). Patterns Of Attachment İn Young Egyptian Children. *The Organization of Attachment Relationships: Maturation, Culture, and Context*. New York: Cambridge Univer. Press, 97-114.
- Main, M., Kaplan, N. ve Cassidy, J. (1985). Security İn Infancy, Child- Hood, and Adulthood: A Move To The Level Of Representation. *Mono- graphs of the Society for Research in Child Development*, 50 (1- 2), 66-104.
- Mckelvey, L. M., Selig, J. P. ve Whiteside-Mansell, L. (2017). Foundations For Screening Adverse Childhood Experiences: Exploring Patterns of Exposure Through Infancy and Toddlerhood. *Child Abuse & Neglect*, 70(June), 112–121.

- Murphy, A., Steele, M., Dube, S. R., Bate, J., Bonuck, K., Meissner, P., Goldman, H. ve Steele, H. (2014). Adverse Childhood Experiences (ACEs) Questionnaire and Adult Attachment Interview (AAI): Implications For Parent Child Relationships. *Child Abuse & Neglect*, 38(2), 224–233.
- Norman, R. E., Byambaa, M., De, R., Butchart, A., Scott, J. ve Vos, T.(2012). The Long-Term Health Consequences of Child Physical Abuse, Emotional Abuse, and Neglect: A Systematic Review and Meta-Analysis. *PLoS Medicine*, 9(11), e1001349.
- Ondaş, B.(2007). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Pınar, A., Sarıbaş, M. ve Sarıbaş, S. (2010) Okur Yazar Nüfus Oranı Türkiye Ortalamasının Altında Olan Bir İlçe: Altınyayla (Sivas). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24.
- Preacher, K. J. ve Kelly, K. (2011). Effect Size Measures For Mediation Models: Quantitative Strategies For Communicating İndirect Effects. *Psychological Methods*, 16(2), 93-115.
- Sacks, V., Murphey, D. ve Moore, K. (2014). Adverse Childhood Experiences: National and State-Level Prevalence (Report No. 2014-28).
- Safdar, S. ve Zahrah, S. M. (2016). Impact Of Parenting Styles On The İntensity of Parental and Peer Attachment: Exploring The Gender Differences İn Adolescents. *American Journal of Applied Psychology*, 4(2), 23-30.
- Scharfe, E. (2016). Sex Differences in Attachment. , *Encyclopedia of Evolutionary Psychological Science*, 1-5.
- Schwartz, P. (1983). Length of Day-Care Attendance and Attachment Behavior İn Eighteen-Month Old İnfants. *Child Development*, 54, 1073-1078.

- Schofield, T. J., Donnelian, M. B. , Merrick, M. T., Ports, K. A. , Klevens, J. ve Leeb, R. (2018). Intergenerational Continuity In Adverse Childhood Experiences and Rural Community Environments. *Ameircan Journal of Public Health*, 108(9), 1148-1152
- Shonkoff, J. P., Garner, A. S., Siegel, B. S., Dobbins, M. I., Earls, M. F., Garner, A. S., McGuinn, L., Pascoe, J., Wood, D. L. (2012). The Lifelong Effects of Early Childhood Adversity and Toxic Stress. *Pediatrics*, 129(1), 232-246.
- Simpson, J. A. (1987). The Dissolution of Romantic Relationships: Factors Involved In Relationship Stability and Emotional Distress. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53, 683-692.
- Soygüt, G. (2004). Bir Düzeltici Bağlanma İlişkisi Olarak Psikoterapi: Psikoterapi Süreçlerinde Bağlanma ve Terapötik İttifak. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13 (7),63- 77.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemini Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi Ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999a). Çocuk Yetiştirme Stilllerinin Bağlanma Stilleri, Benlik Değerlendirmeleri ve Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (44), 35-58.
- Steinberg, L., Mounts, N. S., Lamborn, S. D. ve Dornbusch, S. M. (1991). Authoritative Parenting and Adolescent Adjustment Across Varied Ecological Niches. *Journal of Research on adolescence* , 1, 19-36.
- Stith, S. M., Rosen, K. H., Middleton, K. A., Busch, A. L., Lundenberg, K. ve Carlton, R. P. (2000). The İntergenerational Transmission of Spouse Abuse: A Meta-Analysis. *Journal of Marriage & Family*, 62(August), 640-654.
- Sofuoğlu, Z., Oral, R., Aydın, F., Cankardeşi, S., Kandemirci, B., Koç, F., Halıcıoğlu, O., Akşit, S. (2014). Türkiye'nin Üç İlinde Olumsuz Çocukluk Çağı Deneyimleri Epidemiyolojik Çalışması. *Türk Pediatri Arşivi*, 49, 47-56.

- Thompson, R., Flaherty, E. G., English, D. J., Litrownik, A. J., Dubowitz, H., Kotch, J. B. ve Runyan, D. K. (2015). Trajectories of Adverse Childhood Experiences and Self- Reported Health At Age 18. *Academic Pediatrics*, 15(5), 503–509.
- Tuzer, D. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tutumlarının Bireysel Özellikleri Açısından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Uluyol, F. M. (2014). Bağlanma Örüntüleri, Eş Yönelik Kişilerarası Şemalar ve Evlilik Sorunlarıyla Başa Çıkabilme Düzeyleri Arasındaki İlişkiler. *Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Üçecam Karagel, D. (2009). Doğu Anadolu Bölgesi Kırsalında Kadın Nüfusun Okur-Yazarlığı (2000). *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 8(1), 14-23.
- Warren, N. C. (1999). How To Know If Someone Is Worth Pursuing In Two Dates Or Less. *Nashville; Thomas Nelson Publishers*.
- Whisman, M. A. (2006). Childhood Trauma And Marital Outcomes In Adulthood. *Personal Relationships*, 13(4), s. 375–386.
- Whisman, M. A. (2014) Dyadic Perspectives On Trauma and Marital Quality. *Psychological Trauma. Theory, Research, Practice and Policy*, 6(3), 207-215.
- Williams, S. W. ve Blunk, E. M.(2003) Sex Differences In Infant-Mother Attachment. *Psychological Reports*, 92,84-88.
- Yıldırım, İ. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 15-30.
- Yıldız, M. (2012). Bağlanma Kuramı Açısından Yaşlılık Dönemine Genel Bir Bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36 (1), 1-30.

EKLER

Ek 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda "Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçimi stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü" başlıklı araştırma Emine Selin İNS tarafından yüksek lisans tezi kapsamında **gönüllü** katılımcılarla yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçimi stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolünün olup olmadığını incelemektir.

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: İstanbul ili

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışma ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar sözlü olarak araştırmacı tarafından yapıldı. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile)

Adı-Soyadı:
İmzası:

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Emine Selin İNS

İmzası:

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda “Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ile eş seçimi stratejileri arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolü” başlıklı araştırma Emine Selin İNS tarafından İstanbul Kent Üniversitesi yüksek lisans tezi kapsamında gönüllü katılımcılarla yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu formu onaylamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz anlamına gelecektir.

...

Katılmam beklenen çalışma ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar araştırmacı tarafından yapıldı. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim. Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

*

☐ Evet

☐ Hayır

Ek 2. Kişisel Bilgi Formu

1- YAŞINIZ :

- ☐ 18 yaş altı
- ☐ 18 – 25
- ☐ 25 yaş üstü

2- CİNSİYETİNİZ :

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek
- ☐ Diğer

3- OKULUNUZUN ADI:

4- FAKÜLTE VE BÖLÜMÜNÜZ:

5- AİLENİZİN SOSYO – EKONOMİK DURUMUNU HANGİ DÜZEYDE
ALGILIYORSUNUZ?

- ☐ Düşük
- ☐ Ortanın altı
- ☐ Orta
- ☐ Ortanın üstü
- ☐ Yüksek

6- ANNENİZİN EĞİTİM DÜZEYİ NEDİR?

- ☐ Okumamış
- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Üniversite ve üstü

7- BABANIZIN EĞİTİM DÜZEYİ NEDİR?

- ☐ Okumamış
- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Üniversite ve üstü

8- HAYATTA OLMAYAN EBEVEYNİNİZ VAR MI?

- ☐ Anne
- ☐ Baba
- ☐ Her ikisi de hayatta değil
- ☐ Her ikisi de yaşıyor.

9- ANNE – BABA TUTUMUNUZU NASIL ALGILIYORSUNUZ?

- ☐ Aşırı Baskıcı
- ☐ Aşırı Hoşgörülü
- ☐ Kararsız
- ☐ Aşırı Korumacı
- ☐ Demokratik

Ek 3. Eş Seçme Stratejileri Envanteri

EŞ SEÇME STRATEJİLERİ ENVANTERİ											
Aşağıda yer alan maddeleri dikkatlice okuyarak, katılma derecenizi en iyi yansıtan rakamın üzerine (X) işareti koyunuz. Bazı maddelere cevap vermek zor olabilir. Ancak her bir maddede sizi en iyi yansıtan rakamı işaretleyiniz. Katkılarınız için teşekkür ederim.		Hiç Katılmıyorum									Tamamen Katılıyorum
No	Maddeler										
1	Evleneceğim kişinin güzel/yakışıklı olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2	Evleneceğim kişinin benimle aynı mezhepten olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3	Evleneceğim kişinin aşka inanması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
4	Evleneceğim kişinin saygın bir meslek sahibi olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
5	Evleneceğim kişinin benimle aynı etnik kökenden olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
6	Evleneceğim kişinin cinsel yönden çekici olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
7	Evleneceğim kişinin ev işlerinden anlaması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
8	Evleneceğim kişinin daha önce cinsel ilişkide bulunmamış olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
9	Evleneceğim kişinin fiziksel olarak çekici olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
10	Evleneceğim kişinin benimle aynı kültürel yapıdan olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
11	Evleneceğim kişinin çocukları sevmesi benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
12	Evleneceğim kişinin iyi bir maddi gelire sahip olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
13	Evleneceğim kişinin bana aşık olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
14	Evleneceğim kişinin, aileme saygı duyması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
15	Evleneceğim kişinin daha önce evlenmemiş olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
16	Evleneceğim kişinin çocuk bakımından anlaması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
17	Evleneceğim kişinin dürüst olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
18	Evleneceğim kişinin bana ekonomik güvence sağlaması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
19	Evleneceğim kişiyle aynı siyasi görüşten olmak benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	

20	Evleneceğim kişinin güvenilir olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
21	Evleneceğim kişinin sadık olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
22	Evleneceğim kişinin sevgisini ifade etmesi benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
23	Evleneceğim kişinin bakır/bakire olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
24	Evleneceğim kişinin bana saygılı davranması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
25	Evleneceğim kişinin evliliğe önem veren biri olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
26	Evleneceğim kişinin, sosyal statüsü yüksek bir mesleğe sahip olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
27	Evleneceğim kişinin aile kurumuna önem veren biri olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
28	Evleneceğim kişinin evine bağlı olması benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Ek 4. Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği

ACE Travma Puanınızı Bulabilirsiniz

Siz büyürken, hayatınızın ilk 18 yılında;

Tarih :

Ad Soyad :

1	Bir ebeveyniniz ya da ev halkından yetişkin biri sıklıkla ya da çok sıklıkla... Size küfür etti mi, sizi hor gördü mü, sizi aşağıladı mı ya da sizi küçümsedi mi? Ya da Sizi fiziksel anlamda incitecek bir şekilde davranıp sizi korkuttu mu? Bir tane dahi varsa işaretleyin Evet ☐
2	Bir ebeveyniniz ya da ev halkından yetişkin biri sıklıkla ya da çok sıklıkla... Sizi itip tarta kladı mı, tokat ladı mı ya da size bir şey fırlattı mı? Ya da Size hiç iz kalacak ya da yaralanacağınız kadar güçlü vurdu mu? Bir tane dahi varsa işaretleyin Evet ☐
3	Bir yetişkin ya da sizden en az 5 yaş büyük biri hiç... Size hiç dokundu mu ya da sizi hiç okşadı mı ya da sizden hiç onların bedenine cinsel anlamda dokunmanızı istedi mi? Ya da Sizinle oral , anal ya da vajinal olarak cinsel ilişki yaşad ı mı ya da teşebbüs etti mi? Bir tane dahi varsa işaretleyin Evet ☐
4	Siz sıklıkla ya da çok sıklıkla aşağıdaki gibi hissettiniz mi? Ailenizde kimse sizi sevmiyor ya da sizin önemli ya da özel olduğunuzu düşünmüyor ? Ya da Aileniz size göz kulak olmadı, ailenizle yakın hissetmediniz ya da birbirinizi desteklemediniz ? Bir tane dahi varsa işaretleyin Evet ☐
5	Siz sıklıkla ya da çok sıklıkla aşağıdaki gibi hissettiniz mi? Yeterince yemek yoktu, kirli giysiler giymek zorundaydınız ve sizi koruyacak kimse yoktu? Ya da Aileniz size bakmak için ya da ihtiyacınız olduğunda doktora götürmek için çok sarhoştı ya da kendinde değildi? Bir tane dahi varsa işaretleyin Evet ☐
6	Ebeveynleriniz hiç ayrıldı mı ya da boşandı mı? Bir tane dahi varsa işaretleyin Evet ☐
7	Anneniz ya da üvey anneniz: Sıklıkla ya da çok sıklıkla sizi itip tarta

Şimdi "Evet" cevaplarınızı toplayın: Bu sizin ACE Travma Puanınız.

Ek 5. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

EK: Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

ÜÇ BOYUTLU BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ		Kesinlikle Katılmıyorum Katılmıyorum Kısmen Katılmıyorum Katılıyorum Kesinlikle Katılıyorum				
1	Karşımdaki insanlar benim kadar değerli değiller.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Birisiyle çok fazla samimi olduğumda sorun çıkabileceğinden kaygılanıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Karar alırken kimseyi önemsemem.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Sorunu olan birisini gördüğümde kendimi onun yerine koyabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Başkalarının benim kadar değerli olduklarını düşünmüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
6	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar az üzülürüm.	☐	☐	☐	☐	☐
7	Ebeveynimle (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) iyi anlaşıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
8	İnsanlardan uzak duruyorum çünkü bana acı çektirebilirler.	☐	☐	☐	☐	☐
9	Bir sorun varsa bunun kaynağı genelde karşımdakilerin sorunlu olmasıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
10	Kendimi mutlu bir insan olarak tanımlıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
11	Duygusal ilişki yaşadığım kişinin beni gerçekten sevmediğini düşünerek kaygılanıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
12	Yalnızca kendime değer veririm.	☐	☐	☐	☐	☐
13	Başkalarının üzüntülerini anlayabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
14	Duygusal ilişkilerden uzak duruyorum çünkü terk edilmek istemiyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
15	İnsanların görüşleri benim için önemsizdir.	☐	☐	☐	☐	☐
16	Ebeveynlerime (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) genelde kırıcı sözler söylemem.	☐	☐	☐	☐	☐
17	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar mutlu olurum.	☐	☐	☐	☐	☐
18	Başkaları çok da umurumda değildir.	☐	☐	☐	☐	☐

Ölçekte ters madde bulunmamaktadır.

Güvenli Bağlanma Stili : 4, 7, 10, 13, 16
Kaçınan Bağlanma Stili : 1, 3, 5, 9, 12, 15, 18
Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili : 2, 6, 8, 11, 14, 17

ÖZGEÇMİŞ

Emine Selin İNS; 2003 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirmiştir. 2016 yılında Yeditepe Üniversitesi Psikoloji bölümünü bitirmiştir. 2017 yılında İstanbul Medeniyet Üniversitesi Pedagojik Formasyonu bitirmiştir. İstanbul Kent Üniversitesi Klinik Psikoloji Tezsiz Yüksek Lisans bölümüne girmiştir. Bunun yanı sıra pek çok eğitime katılıp mesleki alanda kendisini geliştirmiştir. İngilizce okuma, yazma ve dinleme seviyesi iyi düzeydedir. Bilişsel Davranışçı Terapi ve Varoluşçu terapi eğitimini tamamlamıştır.

